ÓBUDA-BÉKÁSMEGYER

FENNTARTHATÓSÁGI STRATÉGIÁJA 2020–2024

Bármit teszel, azt jövőállóan tedd!

Készítette:

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat és megbízásából a Civil Impact Nonprofit Közhasznú Kft.

TARTALOMJEGYZÉK

1 Vezetői összefoglaló ... 4

2 A Fenntarthatósági stratégia létrehozásának a szándéka ... 7

2.1 A fenntarthatóság fogalma ... 7

2.2 Módszertani megközelítés, vizsgálat, kutatás ... 8

2.3 Helyzetelemzés, helyzetértékelés ... 9

2.4 Globális problémák, krízisek kerületi kivetülése, megoldási irányok ... 16

2.4.1 Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat és intézményrendszereinek fenntarthatósági szintű áttekintése, legfontosabb jellemzői ... 17

3 A Fenntarthatósági stratégia főbb sajátosságai ... 18

3.1 Időbelisége ... 18

3.2 Hatóköre ... 19

3.3 Összefüggései, kapcsolata más stratégiákkal ... 19

- Újult erővel kiállni az európai demokráciáért (A new push for European democracy) ... 20

3.4 Társadalmasíthatóság ... 20

4 A Fenntarthatósági stratégia céljai ... 21

5 A Fenntarthatósági stratégia célcsoportjai ... 21

6 A Fenntarthatósági stratégia főbb pillérei ... 25

6.1 Az ernyőpillér – Most kezdjük a változást! ... 26

6.1.1 Tartalma, főbb üzenetek ... 26

6.1.2 Főbb intézkedések, prioritások a pillér kapcsán ... 26

6.1.3 Mutatószámok, elvárások, célértékek ... 27

6.1.4 Cselekvési javaslatok ... 28

6.2 Csökkentjük a pazarlást ... 31

6.2.1 Tartalma, főbb üzenetek ... 31

6.2.2 Főbb intézkedések, prioritások a pillér kapcsán ... 32

6.2.3 Mutatószámok, elvárások, célértékek ... 33

6.2.4 Cselekvési javaslatok ... 34

6.3 Okoskerületet építünk! ... 37

6.3.1 Tartalma, főbb üzenetei ... 37

6.3.2 Főbb intézkedések, prioritások a pillér kapcsán ... 37

6.3.3 Mutatószámok, elvárások, célértékek ... 39

6.3.4 Cselekvési javaslatok ... 40

6.4 Számítunk egymásnak ... 42

6.4.1 Tartalma, főbb üzenetek ... 42

6.4.2 Főbb intézkedések, prioritások ... 43
6.4.3 Mutatószámok, elvárások, célértékek ... 45
6.4.4 Cselekvési javaslatok ... 45
7 A Fenntarthatósági stratégia megvalósulásának elvárt hatásai ... 49
7.1 Az Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat és intézményrendszerére vonatkozó eredmények 49
7.2 A III. kerületben működő szervezetekre vonatkozó eredmények ... 50
7.2.1 For-profit szervezetek ... 50
7.2.2 Nonprofit szervezetek ... 50
7.3 A III. kerület lakosságára vonatkozó elvárt eredmények ... 51
8 A Fenntarthatósági stratégia megvalósításának feltételrendszere ... 52
9 A megvalósítás első lépései ... 53
10 MELLÉKLETEK ... 54
10.1 Idézetek, szemelvények ... 54
10.2 Felhasznált irodalomjegyzék ... 55

„Azzal a szemlélettel kell tervezni, hogy mi lesz ezzel öt év múlva."

(dr. Kiss László polgármester)

1 Vezetői összefoglaló

„Óbuda-Békásmegyer Fenntarthatósági stratégiája 2020–2024" (továbbiakban Fenntarthatósági stratégia) célja egy jövőálló gondolkodásmód és szemlélet kialakítása az önkormányzatban és kapcsolódó intézményrendszereiben, a kerületben működő for-profit és nonprofit szervezetekben és a lakosság körében. Olyan, horizontális szempontok meghatározása és az ezekhez kapcsolódó intézkedési javaslatok kialakítása, amelyek összehangolva az önkormányzat és a kerületben működő szervezetek működését a kerület hosszú távú, fenntartható fejlődését segítik elő. Ez a gondolkodásmód és szemlélet az eddig megvalósult és a jövőben megvalósítandó projektek hatékonyságát nagyban tudja növelni, továbbá szükséges ahhoz, hogy a lakosság igényeinek és szükségleteinek biztosítása mellett ne gátolja a jövő generációinak lehetőségét sem saját igényeik kielégítésére.

A Fenntarthatósági stratégia lehetővé teszi a kerület számára azoknak az együttműködőknek, szektorközi partnereknek, véleményvezéreknek a megtalálását és involválását is, akik egy városrész sikeres és fenntartható gazdasági működésében segíteni tudnak.

Jelen Fenntarthatósági stratégia egy rövid- és középtávra ható iránymutatás, amely négy évre szól. Feladata azoknak a pilléreknek a kijelölése, amelyek az induláshoz szükségesek. Azoknak az alapvetéseknek, működési mechanizmusoknak és legfőbb prioritásoknak a meghatározása, amelyek Óbuda-Békásmegyer fejlődése és jövőállósága szempontjából nélkülözhetetlenek. A 2024-ig szóló stratégia tehát ezeket a prioritásokat, intézkedési irányokat jelöli ki, és olyan cselekvési, beavatkozási módszerekre, eszközökre tesz javaslatokat, amelyek ebben tudnak hatást, eredményt elérni.

A Fenntarthatósági stratégia a kerület teljes lakosságára, a benne működő szervezetekre, intézményekre terjed ki, azonban sikerességének egyik kulcsa az, ha megvalósításának gyújtópontja az önkormányzat és intézményrendszerei. Ez a hitelességet alapozza meg, és példát is mutat. A siker másik kritériuma a partnerségek kialakítása: a Fenntarthatósági stratégia megvalósítása a for-profit, a nonprofit szektor és az önkormányzat, illetve intézményrendszereinek együttműködésével. Közös összefogással nagyobb eredményt és erősebb hatást lehet elérni, sőt költséghatékonyabb megoldások is alkalmazhatók.

A Stratégiai pillérek és intézkedések meghatározásakor kiemelten fontos volt, hogy azokhoz jól látható, értelmezhető, teljesíthető, de a kerület (önkormányzat, intézményrendszerei, vállalatok, nonprofit szervezetek, lakosság) szempontjából motiváló mutatószámokat, indikátorokat lehessen rendelni, amelyek ebben a terminusban is kézzelfoghatóvá teszik a változásokat.

A Fenntarthatósági stratégia arra az igényre is választ kíván adni, hogy annak főbb alkotóelemei alkalmasak legyenek a kerület minden tagjával való megosztásra. Fontos szempont volt a főbb pillérek és irányelvek megfogalmazásakor, hogy azok mindenki számára érthetők, üzenetet hordozók, társadalmasíthatók legyenek, továbbá lehetőséget kínáljanak együttműködések kialakításának elindítására a kerületben működő és dolgozó nonprofit szervezetekkel, vállalatokkal és intézményekkel.

Fentiek alapján jelen stratégiában három főpillért és egy ernyőpillért határoztunk meg, amelyek a következők:

Ernyőpillér:

- **Most kezdjük a változást**

  A másik három pillért horizontálisan összefogó elem a mielőbbi szemléletváltás/szemléletváltozás fontosságára hívja fel a figyelmet. Az üzenet arra mutat rá, hogy nem lehet tovább várni a fenntarthatósági tevékenység, horizontális elvrendszer kialakításával, nem halasztható tovább e szemléletnek a beültetése a mindennapi cselekedetekbe.

Pillérek:

- **Csökkentjük a pazarlást**

  A pillér célja a túlzott fogyasztás elleni küzdelem, a nem megfelelő mértékű gazdálkodás, az erőforrásokkal történő „visszaélések” visszaszorítása és a fogyasztásnak a jövőállósághoz történő igazítása.

- **Okoskerületet építünk**

  A pillér több aspektusból is vizsgálja a szükséges jövőálló fejlesztési, fejlődési pályákat. Egyfelől a digitális fejlődés irányából, ami abban segít, hogy számos papíralapú vagy éppen elavult technológiát lehetőség szerint felváltson egy sokkal fenntarthatóbb digitális megoldás. Másfelől az okosváros/okoskerület technológiai megoldásaink oldaláról, ami az integrált városfejlesztést tűzi ki célul. Harmadrészt pedig az energiahatékonyság oldaláról, ami az új technológiák bevonására építve gazdaságilag és környezetileg is a jövő kihívásaira próbál válaszokat, megoldásokat adni.

- **Számítunk egymásnak**

  A pillér elsősorban a társadalmi fenntarthatóság kérdéseit közelíti meg, annak az esélyegyenlőség, az esélyteremtés, a sokszínűség, a közösségteremtés kérdései felől vizsgálva. A pillér fő célkitűzése azokra az intézkedésekre, prioritásokra ráirányítani a figyelmet, amelyek a kerület közösségei elfogadó és befogadó szemléletének kialakításához járulnak hozzá.

A Fenntarthatósági stratégia egyes pilléreihez kapcsolódóan jelennek meg azok az intézkedési, beavatkozási területek és cselekvési javaslatok mutatószámokkal, amelyek a kerület rövid- és középtávon megvalósítható, eredményes jövőálló működéséhez járulnak hozzá.

A Fenntarthatósági stratégia megvalósulásának várható hatásait elemezve az önkormányzat akár már öt éven belül is sokkal jövőállóbban fog gondolkodni a saját működéséről, kapacitásairól, és létrejönnek azok az együttműködési pontok vállalatokkal, civil szervezetekkel, amelyek új típusú forrásteremtést vagy akár költségmegosztást is jelenthetnek a szervezet számára.

A Fenntarthatósági stratégia lehetőséget teremt az önkormányzat számára uniós pályázati források elérésére, továbbá a rehabilitációs járulék megspórolása mellett lehetősége nyílik az önkormányzatnak, hogy példát mutasson más intézményeknek abban, hogy nem csak vállalat képes az 5%-os foglalkoztatási küszöb elérésére.

A vállalati partnerekben változhat és erősödhet az önkormányzatról, működéséről alkotott kép: a felelősségvállaló, tudatos, értékek mentén vezérelt, fenntartható önkormányzat irányába.

2024-re aktív intézkedésekkel és jelenléttel már jelentős tudatossági szint érhető el lakossági oldalon is. Az egyéni felelősségvállalás növekedésével erősödik az a gondolkodás, hogy az egyén felelőssége környezete változtatásáért tenni és formálni azt. Továbbá az egyéni felelősségvállalás fejlődésével és a helyi közösségi célok aktív megvalósításával várhatóan emelkedni fog a közösségi felelősségvállalási szint is a lakosság körében.

„Elsőként nekünk, vezetőknek kell elkötelezettnek lennünk a fenntarthatóság iránt, hogy utána a munkatársainktól is elvárhassuk ugyanezt."
(Burján Ferenc alpolgármester)

2 A Fenntarthatósági stratégia létrehozásának a szándéka

A III. kerület vezetése elkötelezett abban, hogy Óbuda-Békásmegyer Önkormányzatnak egységes fenntarthatósági irányvonalak meghatározására van szüksége annak érdekében, hogy a jövőálló működés **erősödjön** az önkormányzatnál, a kapcsolódó intézményekben és a kerület egészében.

A Fenntarthatósági stratégia megszületése abban jelent segítséget, hogy:

- az önkormányzatnál és intézményrendszereiben a kerület működésében megjelenő horizontális szempont és szemlélet a már eddig megvalósult projektek fenntarthatóságát és az új projektek hatékonyságát, költséghatékonyságát is nagyban tudja növelni;
- a Fenntarthatósági stratégia támpontot ad a kerület vezetői, döntéshozói számára arra vonatkozóan, hogy egy hosszú távú, jövőbe mutató elképzelés mentén tudják meghozni döntéseiket;
- lehetővé teszi egy kerület számára azoknak az együttműködőknek, szektorközi partnereknek, véleményvezéreknek a megtalálását és involválását, akik egy városrész sikeres és fenntartható gazdasági működéséhez nélkülözhetetlenek.

A Fenntarthatósági stratégia megszületését ösztönözte az a szemléletmód is, hogy már most elkezdjen az önkormányzat és a kerület foglalkozni azokkal a jövőben felmerülő, bekövetkező krízisekkel, amelyek előre megjósolhatók. A pandémiás időszak jól mutatja, hogy egy váratlan krízis, vírus okozta veszélyhelyzet milyen károkat tud okozni társadalmi, gazdasági és környezeti szinten. Megfelelő felkészüléssel, jövőbe tekintő gondolkodással csökkenthető az ilyen típusú kockázatok száma, előre tervezhetők a társadalmi, gazdasági és környezeti folyamatok, végiggondolhatók azok a szükséges intézkedések, amelyek ezek elhárításában, de legalább a kár csökkentésében segíthetnek.

2.1 A fenntarthatóság fogalma

„Olyan fejlődést, fejlődési pályát (nem növekedést) és szemléletmódot jelent, amely anélkül elégíti ki a jelen szükségleteit, hogy veszélyeztetné a jövő generációk lehetőségét saját igényeik kielégítésére." (ENSZ, 1987)

A fenntartható fejlődés három alappilléren keresztül tud megnyilvánulni: a társadalom, a környezet és a gazdaság működése mentén. A fenntarthatósági intézkedések cselekedetekben, megoldásokban, szemléletben, stratégiai gondolkodásmódban érhetők tetten. Ezek reagálnak a ma és a jövő igényeire, a folytonos változásokra, és segítenek csökkenteni a bejósolható krízisek kockázatait.

2.2 Módszertani megközelítés, vizsgálat, kutatás

A Fenntarthatósági stratégia elkészítésében használt módszertan kétpólusú: egyfelől az eddig elkészült ágazati stratégiák, dokumentumok összességét szintetizálja. Másfelől elkészítését három interjúsorozat előzte meg. Az egyik során **35, az önkormányzat és intézményrendszereiben tevékenykedő vezetővel, felsővezetővel** készült interjú arról, számukra mit jelent a fenntarthatóság, mennyire tartják fontosnak a saját munkaterületükön, és beépítenék-e e horizontális szempontrendszereket saját napi döntéseikbe, működésükbe. Az önkormányzatnál és intézményrendszereiben végzett interjúk célja az is volt, hogy feltérképezhető legyen az a pont, ahonnan szükséges elindulni, hiszen minden szervezet a saját jelenlegi helyzetéhez képest tud fejlődni.

A megkérdezett vezetők többsége nyitottan állt a fenntarthatósági szempontok beépítéséhez, és szinte valamennyiükben megfogalmazódott ez a felelős szemlélet. Többségük elsősorban a környezeti fenntarthatóság megteremtésével összefüggő tevékenységek erősítését érti fenntarthatóság alatt. Ez köszönhető talán annak is, hogy az utóbbi időszakokban elsősorban a klímaváltozással kapcsolatos környezeti kérdések foglalkoztatták a közvéleményt.

A vezetők az elvárásaikat is megfogalmazták a stratégiával kapcsolatban: legtöbbször **a szemléletváltás, a szemléletformálásra való igény** hangzott el. Ezt követte az az elvárás, hogy a **kommunikáció** az intézményrendszer egésze felé elinduljon. Nagyon sokan említették **a jó példák** szükségességét, azok átültetését Óbuda-Békásmegyer és az intézményrendszer gyakorlatába is, ami jól mutatja a Fenntarthatósági stratégia gyakorlatias megközelítésére való igényt. Kiemelt elvárásként szerepelt az **edukáció** fontossága (mind a lakosok, mind az intézményrendszer dolgozói felé), továbbá az **elköteleződés** kialakítása a fenntarthatóság és a jelen Fenntarthatósági stratégia által sugallt/támogatott/érintett feladatok, célcsoportok, beavatkozási területek irányába. Ami ehhez szükséges a vezetők szerint: **együttműködés**, **közösségi összefogás** és az, hogy az **egyéni felelősségvállalás** szintje emelkedjen.

Ezek az elvárások is inspirálták a Fenntarthatósági stratégia alapelemeinek meghatározását, az alaprendszer kidolgozását.

Az interjúfolyam másik két célcsoportja – minthogy alapcél a kerületi partnerségek kialakítása is – Óbuda-Békásmegyer meghatározó **nagy- és közepes vállalati szereplői és civil szervezetei** voltak. Az interjúk során a helyi szereplők beszéltek arról, hogy mennyire tartják fontosnak a fenntarthatósági célok megvalósítását, jelenleg hol állnak ebben a folyamatban, és nyitottak-e arra, hogy jelen stratégia elgondolásaihoz, iránymutatásaihoz kapcsolódjanak. **Összesen 12 vállalati és 7 – szintén a III. kerületben tevékenykedő – civil szervezeti interjú** készült el, aminek fontos hozadéka, hogy valamennyi szervezet **nyitottsággal fogadta és üdvözölte** Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat tevékenységét, sőt már elsődlegesen **kijelölték azokat a kapcsolódási pontokat,** ahol látnak lehetőséget a **partnerségre**. Így hosszú távú együttműködési lehetőségeket látnak többek között az edukáció – főként a digitális edukáció – területén, a környezeti ügyekben való kapcsolódásra, egymás céljainak erősítésére, a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásának erősítésében, az „okoskerület" fejlesztéseiben.

A módszertanban használt interjúeszközök megerősítették a Fenntarthatósági stratégia szükségességének azon gondolatát, hogy a jövőállóság megteremtése nem egy-két szervezet és nem is csak egy önkormányzat ügye, hanem közös felelősség. Azok az ügyek, intézkedések lesznek igazán hatékonyak és sikeresek, amelyekben partnerségeket, együttműködéseket tud az önkormányzat kialakítani for-profit és nonprofit partnerekkel, lakossági közösségekkel.

2.3 Helyzetelemzés, helyzetértékelés

Lokáció

Földrajzi szempontból a kerület a Budai-hegység északkeleti vonulata, a Pilis hegység délkeleti részén, a Pilisvörösvári-völgy alsó szakaszán és a Pesti-síkság Duna menti szakszán, 39,7 km^2-en terül el. Ezzel Budapest harmadik legnagyobb kiterjedésű kerülete. Domborzati szempontból vizsgálva hegyek, dombok váltják egymást, éppúgy, mint sík vagy árterületek. Keletről a Duna határolja, valamint a IV. és XIII. kerület, míg nyugati határa a budai hegyvidék, délről a II. kerülettel, míg északról Budakalásszal, Solymárral és Ürömmel határos. A Budai-hegységben számtalan barlang található, a természetes vízfolyások közül kiemelendő a Duna. A Budai Tájvédelmi Körzethez tartozik a hegyvidék beépítetlen területének nagy része.

A kerületnek kiemelt szerepe van az agglomerációt kiszolgáló észak–déli irányú, közúti és kötöttpályás közlekedésben. Az agglomerációból a fővárosba történő ingázás következményeként a kerület tranzitforgalma megnőtt. A kerületben keresztezi egymást Budapest két nagy átmenő forgalmat lebonyolító útvonala, amelyeken a jelentős agglomerációs ingázás bonyolódik. Itt található a város legészakibb és legnagyobb forgalmat lebonyolító közúti hídja, az Árpád híd. Idegenforgalmi szempontból jelentősnek mondható a Hajógyári-sziget, Aquincum és a Római-part, ahol több panzió, szálloda, kemping és szórakozóhely működik. A kerületen keresztül érhető el az idegenforgalmilag jelentős település, Szentendre.

Stratégiailag fontos csomópontjai a Flórián tér, a Szentlélek tér, az egész HÉV-vonal, a Kolosy tér, a Bécsi út vonala, a Lajos utca környéke. Gyakorlatilag két megállót kivéve (Batthyány tér és Margit híd budai hídfő) az egész békásmegyeri HÉV leköveti a III. kerületet, ezzel könnyítve a helyi közlekedést. A kerület lakosainak döntő része a kerület lakótelepein él (Békásmegyer, Pók utcai, Kaszásdűlő, Bécsi út, Vörösvári út). Területén több nagy lakótelep mellett kiterjedt családi házas kertvárosrészek, bevásárlóközpontok, jelentős ipari és szolgáltatóüzemek találhatóak.

Demográfia

Óbuda-Békásmegyer lakossága 125 154 fő, amelyből 57 572 férfi és 67 582 nő. A legfrissebb 2020. október 30-i adatok alapján a lakosság 14%-a, 17 256 fő 14 éven aluli gyerek, 57,2%-a, 70 309 fő 15–59 év közötti, 5,3%-a 6449 fő 60–64 éves közötti, míg a 65 év feletti nyugdíjas korú lakosság a kerület 23,5%-a, 28 811 főt számlál.[1] Utóbbi korcsoport a 2016-os mikrocenzus adataihoz viszonyítva 3%-os emelkedést mutat, ami jelentős mértékű eltérés 4-5 év viszonylatában. A szám jól mutatja, hogy az idősödés kérdése, a generációk közötti együttműködés fontossága egyik eleme kell, hogy legyen a Fenntarthatósági stratégiának.

A kerületben 63 410 lakás található.[2]

[1] Igazgatási Főosztály, Budapest III. kerület, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat
[2] http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haDetails.jsp, Budapest kerületeinek mikrocenzus adatai, 2016

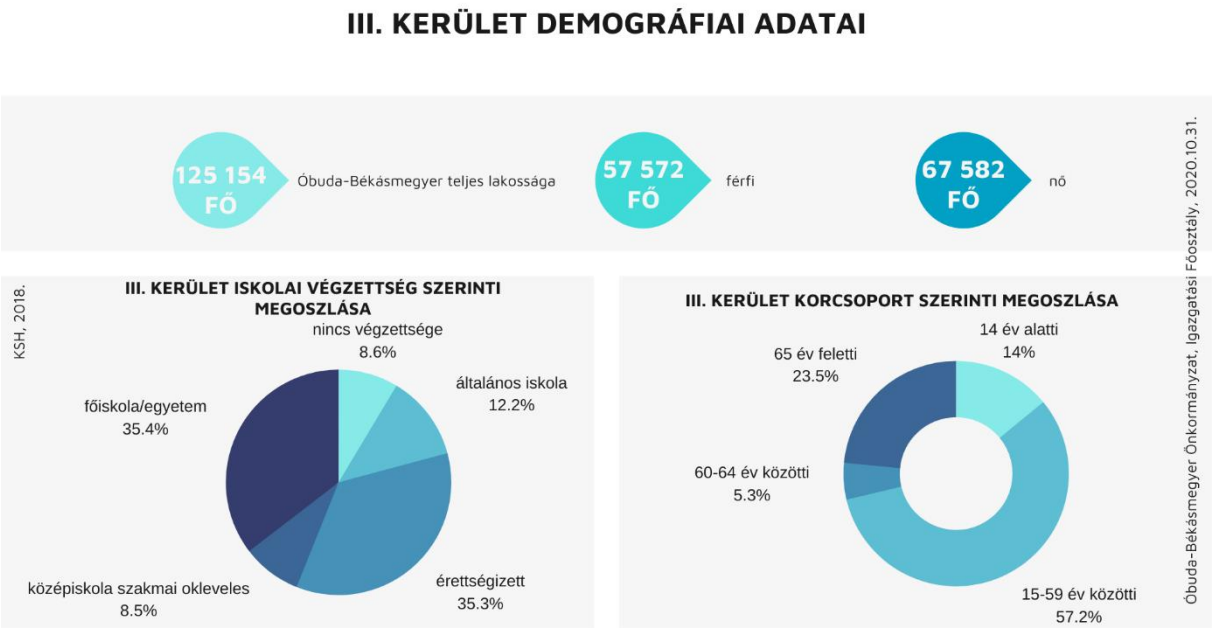

Forrás: KSH 2016 mikrocenzus

Iskolai végzettséget tekintve a 7 éves és idősebb népességből a lakosság 8,6%-ának nincs alapfokú iskolai végzettsége, 12,2% elvégezte az általános iskola nyolc osztályát, 42,8% középiskolai végzettségű, 35,4% felsőfokú végzettséggel rendelkezik.[3] Ezek az adatok nagyságrendileg megegyeznek, 1-2%-os eltérést mutatnak csak a budapesti átlag iskolázottsági adataihoz képest. Ez a magasabb szám kedvezhet a Fenntarthatósági stratégiai irányok elfogadásának és annak is, hogy azok megvalósításába a lakosság aktívan bevonható legyen. Ugyancsak kedvező adat lehet, hogy Óbuda lakossága a budai kerületek mellett kissé magasabb egy főre jutó átlagkeresettel rendelkezik, mint a főváros összlakossága. (forrás: SECAP, Sustainable Energy and Climate Action Plan, továbbiakban SECUP 2020).

A kerületben közel 43 114-en élnek házastársi kapcsolatban, 52%-uk gyermeket nevel, és 48%-uk gyermektelen. Az élettársi kapcsolatban élő családok közül 2864 családban nevelnek gyereket. Az egyszülős családokban élők száma a 2016-os adatok alapján 8004 fő.[4]

A 2011-es népszámlálás során 106 212 fő vallotta magát magyar nemzetiségűnek.[5] Óbudán 12 nemzetiségi önkormányzat működik: bolgár, cigány, görög, horvát, lengyel, német, örmény, román, ruszin, szerb, szlovák, ukrán.

[3] http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haDetails.jsp, Budapest kerületeinek mikrocenzus adatai, 2016
[4] http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haDetails.jsp, Budapest kerületeinek mikrocenzus adatai, 2016
[5] KSH, 2011. évi népszámlálás, 3.1.7.1 A népesség vallás, felekezet és fontosabb demográfiai ismérvek szerint, 2011 – III. kerület

Oktatás

A kerületben található oktatási intézmények közül 10 bölcsődét[6] és 32 telephelyen óvodát[7] működtet Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat, az Észak-Budapesti Tankerületi Központ 26 intézménye pedig az általános- és középfokú iskolák fenntartását látja el.[8] Emellett Óbuda-Békásmegyer otthont ad 4 felsőoktatási intézmény számára is, amelyek közül a legjelentősebb a kerület nevét viselő Óbudai Egyetem. A kerület összes bölcsődéjében integrált oktatás folyik sajátos nevelési igényű (SNI) gyerekekkel.[9]

Foglalkoztatottság

A koronavíru-járványt megelőzően a regisztrált álláskeresők száma az országos tendenciát követve jelentősen, 50-60%-kal csökkent a kerületben. A pandémiás helyzet hatására idén megduplázódott a munkanélküliek száma.

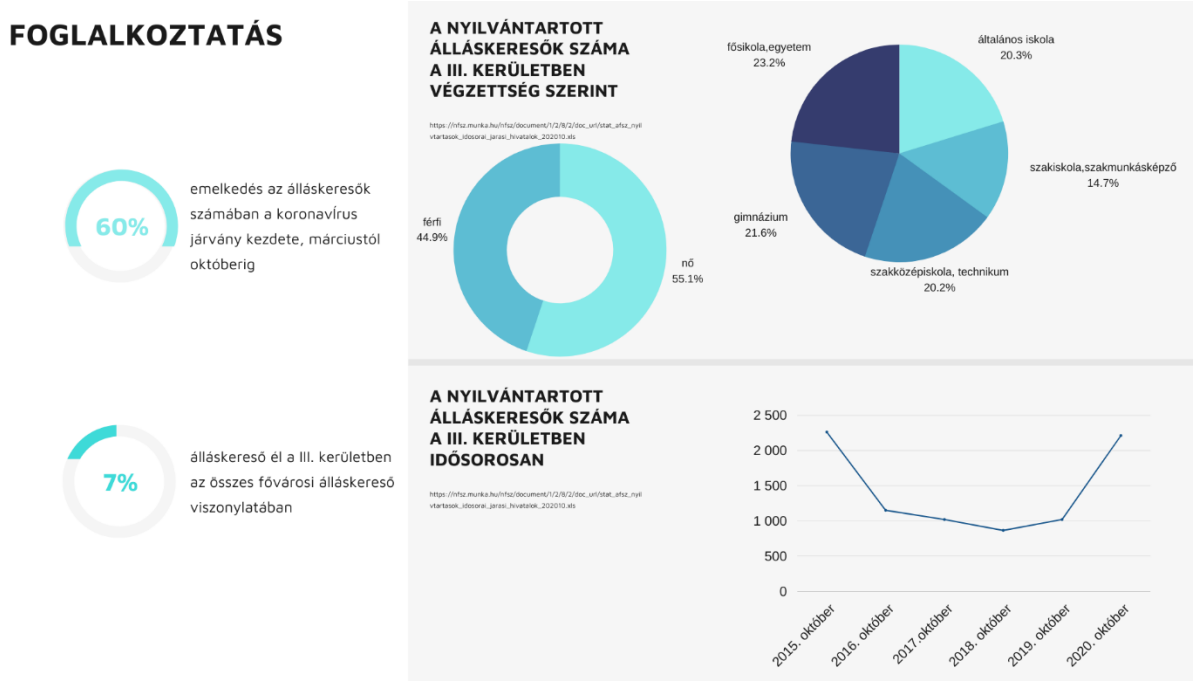

https://nfsz.munka.hu/nfsz/document/1/2/8/2/doc_url/stat_afsz_nyilvtartasok_idosorai_jarasi_hivatalok_202010.xls

A 2020. októberi adatok alapján 2212 nyilvántartott álláskereső él a kerületben. Közülük 993 férfi és 1219 nő. A regisztrált személyek közül a 25–55 év közötti életkorból kerül ki az álláskeresők 72%-a. Iskolai végzettséget tekintve a szakmunkásokat érintette a legkevésbé a válság, míg a legtöbben a felsőfokú iskolai végzettségűek közül veszítették el állásukat. Ez jól mutatja, hogy ezzel a ténnyel és a krízishelyzet hatásaival, az okozott kár csökkentésével lesz feladata az önkormányzatnak is, jelen Fenntarthatósági stratégia is fogalmaz meg iránymutatást erre vonatkozóan.

[6] www.obudaibolcsodek.hu
[7] www.obuda.hu
[8] www.kk.gov.hu/eszakbudapest
[9] https://obudaibolcsodek.hu/mit-nyujtunk-a-csaladoknak/

Idősügy

A 2020. októberi önkormányzati adatok alapján a 65 év feletti lakosok a teljes III. kerületi lakosság 23%-át jelentik, 28 811 főt. 2014-ben ez a szám 25 431 fő volt, 2016-ban 26 648 fő, 2018-ban 28 022.[10] Az Óbudai Szociális Szolgáltató Intézmény integrált formában biztosítja Óbuda-Békásmegyer nyugdíjas lakosságának magas színvonalú, differenciált szociális ellátását. Mint az alábbi ábrán is szerepel az intézmény működtet 10 Idősek Klubját, 6 nyugdíjasházat, jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, házi segítségnyújtást, étkeztetést, otthoni szakápolást.[11]

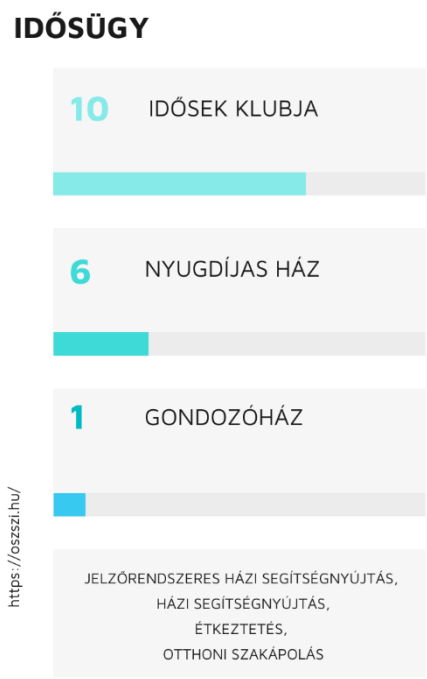

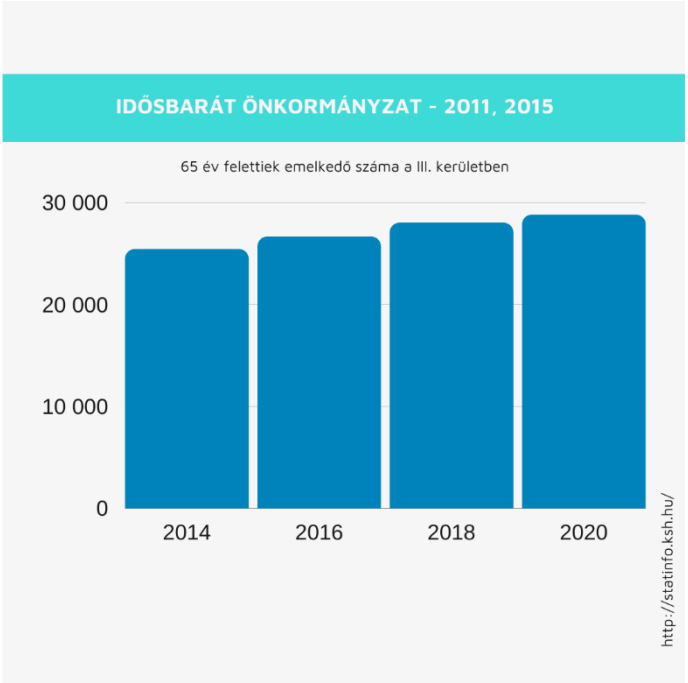

Fogyatékos személyek

A kerületben egy fogyatékos személyeket (is) ellátó nappali otthon található, amelyben 80 fő részesül ellátásban. Az Óbudai Rehabilitációs és Foglalkoztatási Központ 1960 óta nyújt alapszolgáltatásokon felüli szolgáltatásokat, amelyek elősegítik a fogyatékos személyek önálló életvitelét. Cél a nyílt munkaerőpiacra történő kilépés.

Országos viszonylatban a fogyatékos emberek száma a fővárosban és a megyeszékhelyeken jelentősebb kevesebb, mint a kisebb városokban és községekben. A 2016-os mikrocenzus szerint a fogyatékos népesség legnagyobb hányadát, csaknem felét a mozgássérültek tették ki. Szintén jelentős csoportot képeznek a látás- és a hallássérültek, a mentálisan sérültek, illetve a súlyos belszervi fogyatékos személyek. Az értelmi fogyatékosok csoportja emelkedik a legjelentősebben az utóbbi években Magyarországon, 2016-ra meghaladta az 50 ezer főt. Az autisták száma szintén megduplázódott a 2011-es népszámlálási adatokhoz képest, 2016-ban már közel 9 ezer fő tartozott ebbe a csoportba. A társadalmi részvételben való akadályozottság vizsgálatának fontos eleme a hátrányos megkülönböztetés, kirekesztő bánásmód kérdése. A fővárosban a közlekedés területén tapasztaltak jelentős negatív megkülönböztetést, míg a

[10] http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haDetails.jsp, Budapest kerületeinek mikrocenzus adatai, 2016
[11] www.oszszi.hu

hivatali akadálymentesítések nyomán az ügyintézés gördülékenyebb az egyes fogyatékossági csoportok számára. A III. kerületben a középületek, kulturális intézmények 80%-ban akadálymentesítettek.[12] A foglalkoztatás és az egészségügy tekintetében még kihívások állnak előttünk az egyenlő esélyek megteremtése kapcsán. A Route4U-felmérés alapján akadálymentes térkép készült, amely szerint 663 km akadálymentes járdaszakasz van Óbudán.

6.1. ábra **A hátrányos megkülönböztetést érzékelők aránya településtípusonként és aszerint, mely területeken tapasztaltak leginkább diszkriminációt**

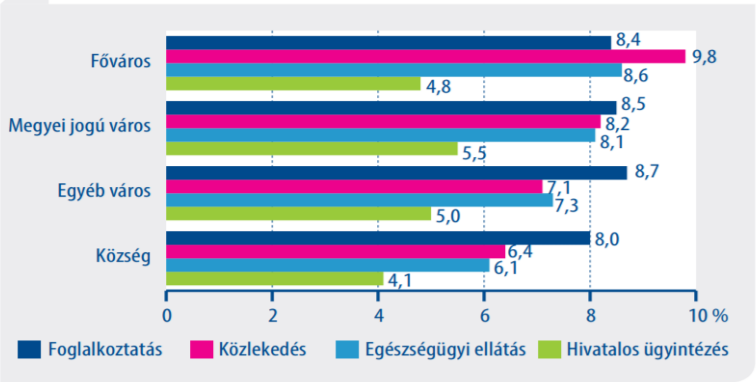

https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mikrocenzus2016/mikrocenzus_2016_8.pdf

Gazdaság

2018-ban a III. kerületben működő társas vállalkozások száma összesen 10 655 volt, emellett az egyéni vállalkozások száma 6327. A budapesti vállalkozások 7,8%-a található a III. kerületben. A vállalkozási demográfiai adatok vizsgálata alapján megállapítható, hogy a kerületben 91%-kal a kisvállalkozások dominálnak.[13] A működő vállalkozásokon belül az egyéni és társas vállalkozások aránya a kerületben százalékosan ugyanolyan arányú, mint a Budapesten mért adatok: 37–63%. Az elmúlt öt évben jelentősen emelkedik az egyéni vállalkozások száma, évente csaknem 1000 új egyéni vállalkozás indul a kerületben. Ennek valószínűsíthető oka a Kata adózási forma, illetve az a trend, hogy sok szervezet egyre gyakrabban alkalmaz projektmunkára vállalkozási szerződéssel munkavállalót, továbbá a fiatalok körében egyre elterjedtebb ez a munkavállalási forma.

[12] Helyi Esélyegyenlőségi Program, 2020
[13] http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haViewer.jsp, Budapest kerületeinek adatai

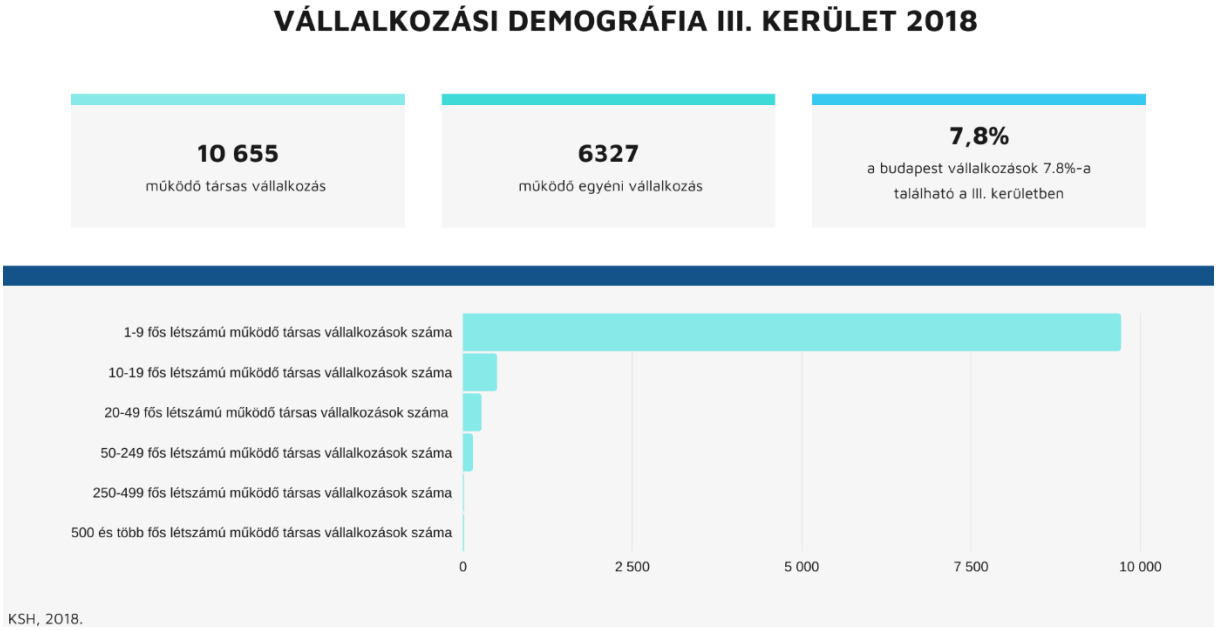

A kerület társas vállalkozásai nemzetgazdasági ágainak vizsgálata tekintetében vezető helyen a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység áll, ezt követi a kereskedelem és a gépjárműjavítás. Jelentős szerepet tölt be a vállalatok között az információs, kommunikációs ág, valamint az ingatlanügyletek tevékenysége. A rendszerváltás után a kerület gazdasági szerkezete teljesen átalakult, vonzáskörzete, gazdasági szerepköre csökkent a 2000-es évekre. A gazdasági átalakulást követően a hagyományos termelőipar helyére korszerű ágazatok léptek, informatika, kommunikáció, elektronika (Graphisoft Park). A szolgáltatási szektor erősödése révén nőtt a szektorban működő vállalkozások száma is. Megállapítható, hogy a működő társas vállalkozások nemzetgazdasági ágainak jelenléte nagyságrendileg megegyezik a budapesti átlaggal.[14]

Óbuda számos természeti és épített értékkel büszkélkedhet, ugyanakkor ezek többsége nem kellőképpen ismert a kerületben élők, valamint a fővárosi lakosság előtt sem. Turizmus szempontjából Óbuda-Békásmegyer nem tartozik a legkedveltebb látogatói célpontok közé, holott történelmi műemlékei, kultúrája ennek az ellenkezőjét indokolná.

[14] http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haViewer.jsp, Budapest kerületeinek adatai

Működő társas vállalkozások száma az alábbi nemzetgazdasági ágak alapján (forrás: KSH, 2018)				
	III. kerület		**Budapest**	
	db	**%**	**db**	**%**
építőipar	675	6,3	9380	6,9
oktatás	252	2,4	3055	2,2
ingatlanügyletek	998	9,4	13189	9,7
információ, kommunikáció	1150	10,8	12694	9,3
adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	674	6,3	8554	6,3
szállítás, raktározás	203	1,9	2967	2,2
szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	388	3,6	5653	4,1
szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	2675	25,1	31829	23,3
a pénzügyi, biztosítási tevékenység	179	1,7	1918	1,4
művészet, szórakoztatás, szabadidő	279	2,6	3463	2,5
mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	40	0,4	552	0,4
bányászat, kőfejtés, feldolgozóipar, villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás, vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés	673	6,3	8541	6,3
kereskedelem, gépjárműjavítás	1925	18,1	27692	20,3
humán-egészségügyi, szociális ellátás	328	3,1	4654	3,4
az egyéb szolgáltatás nemzetgazdasági	216	2	2684	2
Összes társas vállalkozás:	10 655		136 582	

2019-ben 91 regisztrált nonprofit gazdasági társaság volt a kerületben, a regisztrált nonprofit és egyéb nem nyereségérdekelt szervezetek száma 2141. Budapest nonprofit szervezeteinek 5,5%-a található a III. kerületben.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat 120-130 nonprofit szervezettel tart kapcsolatot. A működési céljukat tekintve (296 nonprofitot szervezetet vizsgálva) kiemelkedőek az életvitelükben támogatásra szorulókkal (81), a sporttal (77) és a kultúrával, hagyományőrzéssel, művészetekkel (68) foglalkozó szervezetek. A kerületben aktív civil élet tapasztalható a helyi közösséget támogató szervezeteknél (20), valamint az intézményekhez kapcsolódó nonprofitoknál (50).

Az Önkormányzat 2020-ban összesen 303 millió forinttal támogatta a kerületben aktív civil szervezeteket.

2.4 Globális problémák, krízisek kerületi kivetülése, megoldási irányok

A Föld ökológiai állapota folyamatosan romlik, a klímaváltozás gyorsul, és ennek csökkentésére korlátozottak az önkormányzat lehetőségei. Ehhez képest mégis szükség van helyi szintű megoldásokra, beavatkozásokra, hiszen minden cselekvési javaslat, tett összeadódik, és egy lépéssel közelebb visz egy fenntarthatóbb, jövőállóbb élethez. Kiemelt feladat az is, hogy a kerület maga is alkalmazkodni tudjon, és fel tudjon készülni az ökológiai állapotváltozásból eredő változásokhoz.

A 21. század fogyasztói társadalmának keretei között viszonylag nehéz akár a klímacélok, akár a fenntarthatóság kérdéseivel foglalkozni lakossági szinten, hiszen az életszínvonal csökkenésének érzete, az egy vagy két lépéssel való visszalépés szükségessége nagyban eltántorítja az embereket a fogyasztási szokások átalakításától. Azonban a változtatásnak, a változásnak most kell elkezdődnie, már nincs idő ennek halasztására. Ebben segítenek azok az új trendek, amelyek a környezettudatos, a felelős, a fenntartható és egészségtudatos életmódot hirdetik.

A kerületben is látható jelei vannak a – globálisan is problémákat okozó – idősödés jelenségének. Az elöregedés és a növekvő beépítettség miatt nő a hőhullámok által veszélyeztetett lakosság száma és aránya. Ennek alapvetéseire Óbuda Klímastratégiája is keresi a választ. Nehézséget okoz, hogy az infrastrukturális változásoknak, beruházásoknak (pl. épületenergetikai, közlekedési) magas a költségigényük.

A mostani pandémiás helyzet jó példa az eddig ismeretlen fertőző betegségek megjelenésére is, hasonló bekövetkeztére a jövőben is készülni kell. Ez terhet és feladatot ró az önkormányzat és intézményrendszereinek vezetésére is. Ugyanez igaz az új invazív fajok, kórokozók megjelenésére is, amelyek számos területen okozhatnak károkat a kerületben is.

A beépítettség növelésével azonban fajok (rovarok, növények) szorulhatnak ki a kerületből, ami az ökológiai egyensúly felbomlásához vezethet, így e kérdés újabb feladatokat ad az önkormányzatnak is.

A szén-dioxid-kibocsátás csökkentése területén számos teendő van, ami a kerület életére is kihatással lehet. A járműállomány fiatalodása és az elektromos hajtású járművek részarányának jelentős növekedése csökkentő tényező, azonban a kerékpáros közlekedés jelenleg alacsony aránya jelentősen növelhető. lenne. Ugyancsak sokat segíthet ebben a megosztáson alapuló járműhasználat, sőt már más eszközök esetében is megfigyelhető megosztás alapú működés elterjedése.

Fentiek mellett számos gyakorlat említhető, amely ökológiai, társadalmi és gazdasági téren nem fenntartható. A teljesség igénye nélkül további példákat említve idesorolható a túlfogyasztás, a szakértelmet igénylő kétkezi szakmák utánpótláshiánya, a fogyasztás növekedésében érdekelt gazdasági berendezkedés is. Mindezek megoldása az irányítási rendszerek, a közösségek és az egyének szintjén is életviteli és szemléletbeli változásokat kíván, ezek tudatos beavatkozásokkal is közép- és hosszú távon mutatják meg eredményeiket.

A felmerülő kockázatok csökkentését segítheti az a szemlélet, ha már most törekszünk beazonosítani azokat a bejósolható kríziseket, amelyekre választ kell adnunk a közeli vagy távoli jövőben. Jelen Fenntarthatósági stratégia ezeket a pontokat keresi, és azokat az együttműködési, partneri lehetőségeket, amelyek szakmai megoldásokat tudnak nyújtani egy-egy felmerülő probléma megoldására.

A változások szükségszerűek, mindenképpen bekövetkeznek, azonban nagyon fontos egy új típusú hozzáállás elsajátítása: ez a VUCA[15]-WAZE[16] modell[17], amely már-már az extrém bizonytalanságra, az igazodási pontok elvesztésére irányuló gyors, hatékony reakciókat feltételezi. A VUCA-világot hirtelen változások, kiszámíthatatlan lépések, egymással összefüggésben lévő, mégis párhuzamosan zajló változási folyamatok és gyakori fordulatok jellemzik. Ez megjelenhet stratégiai szinten és az operatív működés szintjein egyaránt. A VUCA-világban új fogódzókat kell keresni. A VUCA-WAZE modell alaptézise, hogy a világ folyamatos változásai az egyetlen biztos pont, ahol csak a végcél tűzhető ki, emellett mindig csak rövidebb szakaszokra lehet kijelölni az utat, a változás következő lépését láttatja csak. Az adottságok és a lehetőségek rendszeres vizsgálata, ezek nyomán helyzetértékelés és irányváltoztatás biztosíthatja az optimális megoldásokat. A helyzetértékeléshez a sokaság adatszintű tapasztalatainak összessége a bázis.

Ezt a szemléletet érdemes elsajátítani a kerületben megvalósuló Fenntarthatósági stratégia kapcsán is: sokszor történhetnek olyan változások, amelyek kapcsán módosítani kell a nézőponton és az útvonalon, de a célt, a jövőképet nem lehet szem elől téveszteni.

2.4.1 Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat és intézményrendszereinek fenntarthatósági szintű áttekintése, legfontosabb jellemzői

A fenntarthatósági törekvések szem előtt tartása a multinacionális vagy nagyvállalati körökben ma már nem csupán üzleti előny egy szervezet számára, hanem piaci és munkaerőpiaci elvárás is. Ez a szemlélet egy önkormányzat számára éppúgy igaz kell, hogy legyen: Óbuda-Békásmegyer esetében közel 130 ezer ember életét, gondolkodását befolyásolhatja a kerület életét meghatározó intézményrendszer.

Az önkormányzat és intézményrendszerei, sőt az intézményrendszereken belüli osztályok is eltérő fenntarthatósági szinteken vannak. Mint a módszertani áttekintésben is látható, a vezetők túlnyomó többsége a fenntarthatóság környezeti aspektusaival azonosítja a fogalmat, így ennek köszönhető az is, hogy az eddig megvalósult törekvések zöme ebbe az irányba mutat. Sok helyen fellelhetők a bevezetett jó gyakorlatok. A szelektív hulladékgyűjtés például számos részlegen, kapcsolódó intézményben megvalósul, illetve sok helyen tapasztalható, hogy a nyomtatást igyekeznek kiiktatni a napi gyakorlatból, és felváltani digitális megoldásokkal. A legtöbb részlegen az intézményi döntéshozatalban a gazdaságosság szintjén merül fel a

[15] Warren Bennis és Burt Nanus vezetéselméleti modellje (VUCA betűszó: Volatility, uncertainty, complexity and ambiguity)
[16] GPS navigációs mobilalkalmazás
[17] Grow Group vezetési tanácsadó elmélete a rendszerek változásait azonnal nyomonkövetni képes lehetséges megoldásról

fenntarthatóság horizontális eszméjének gondolata, de – a vezetők elmondása alapján – a gyakorlatban nem mindig sikerül érvényre juttatni ezeket a szempontokat.

Az önkormányzat és kapcsolódó intézményeiben a megkérdezett vezetők döntő többségének meglátása szerint kívánatos fejlődés, ha lefektetett irányelvek, elvárások nyújtanak támpontokat a vezetők vagy a munkatársak számára a fenntarthatóság témaköreiben. Ebben nyújthat nagy segítséget jelen dokumentum, a Fenntarthatósági stratégia. A stratégiai alapirányok kidolgozásán túl kiemelt szerep hárul az önkormányzat szervezeti egységeként működő Fenntarthatósági, Ifjúsági, Civil és Nemzetiségi Osztályra (továbbiakban FICNO), amely koordináló, összefogó és ösztönző szereplőként segítheti az önkormányzatot és a kapcsolódó intézményeket, sőt a vállalatokat, civil szervezeteket is kapcsolni tudja a kerület fenntarthatósági törekvéseihez.

Mindemellett hangsúlyos szerepet kap az is, hogy a fenntarthatóság mindhárom dimenziója (társadalmi, környezeti, gazdasági) érvényre jusson a döntéshozatalban, a napi szintű ügyek jövőállóságának biztosításában.

A kerület jövőállósága és a szemléletváltozás elindítása miatt jelentős lépés, és az önkormányzat hitelességét alapozza meg, ha a Fenntarthatósági stratégia megvalósítása és annak első lépései belülről kifelé hatnak. Azaz az önkormányzat vezető szerepet vállal abban, hogy megkezdje az intézményrendszeren belül a változást, elindítsa helyes irányba a szervezetet. A munka hatékonyságát tudja növelni, ha az önkormányzat már a kezdő pillanatban partnerséget kér, és együttműködést ajánl azoknak a kerületi vállalatoknak és nonprofit szervezeteknek, amelyek saját működésükben szintén fontosnak tartják e fenntarthatósági szempontrendszer horizontális beépítését. Így nem egy önálló intézményi küldetés lesz e stratégia megvalósítása, hanem közös ügy és szándék, amelybe könnyebben és hatékonyabban lehet bevonni a lakosságot is.

3 A Fenntarthatósági stratégia főbb sajátosságai

3.1 Időbelisége

Jelen stratégia feladata most elsősorban azoknak a pilléreknek a kijelölése, amelyek az induláshoz szükségesek. Azoknak az alapvetéseknek, működési mechanizmusoknak és legfőbb prioritásoknak a meghatározása, amelyek Óbuda-Békásmegyer fejlődése és jövőállósága szempontjából nélkülözhetetlenek. Ennek mentén jelen stratégia egy rövid- és középtávon ható iránymutatás, amely 4 évre szól, és 2024-ig jelöli ki azokat a prioritásokat, intézkedési irányokat, illetve tesz javaslatokat cselekvési, beavatkozási módszerekre, eszközökre, amelyek ebben tudnak hatást, eredményt elérni.

Kiemelten fontos a stratégiai pillérek és intézkedések meghatározásában, hogy azokhoz jól látható, értelmezhető, teljesíthető, de a kerület (önkormányzat, intézményrendszerei, vállalatok, nonprofit szervezetek, lakosság) szempontjából motiváló mutatószámokat, indikátorokat lehessen rendelni, amelyek ebben az időtávban is kézzelfoghatóvá teszik a változásokat.

3.2 Hatóköre

A fenntarthatóság mindig egy horizontális irányelv, amelynek a kerület működésébe kell beépülnie szervezeti szinten is, legyen szó az önkormányzatról, vállalatról vagy civil szervezetről. A jó fenntarthatósági gondolkodásmód a szervezet valamennyi döntésében, minden egyes intézkedésében meg kell, hogy jelenjen. Ennek megfelelően hatóköre kiterjed a teljes kerületre, az abban élőkre, az ott tevékenykedő szervezetekre, lakosságra, sőt közvetve Budapest többi kerületére is kihat, azok működését is befolyásolhatja.

3.3 Összefüggései, kapcsolata más stratégiákkal

A világ vezetői 2015-ben elfogadták az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrendjét, amely megadja a fenntartható fejlesztés globális kereteit, és 17 fenntartható fejlesztési célt[18] határoz meg. Az ENSZ tagországai arra vállaltak kötelezettséget, hogy 2030-ra mindenhol megszüntetik a szegénységet, és fenntarthatóvá teszik a fejlődést, mindenkit felzárkóztatva.[19]

A fenntartható fejlesztési célokban megfelelő arányban jutnak érvényre a fenntartható fejlődés gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi szempontjai. Konkrét célokat rögzítenek a következő 15 esztendőre, többek között az alábbi elvekre összpontosítva:

- emberi méltóság
- stabilitás, mind regionális szinten, mind világviszonylatban
- bolygónk egészsége
- méltányos és reziliens társadalmak
- virágzó gazdaság

A célok megvalósítása hozzájárul ahhoz, hogy az EU tagországai között és társadalmain belül nagyobb legyen a konvergencia, és a világ egyéb részeihez képest is kiegyenlítődjenek a különbségek.

Az Európai Bizottság mind a 10 prioritásában is megjelennek a fenntarthatóság irányelvei.[20] Deklaráltan hat stratégiai cél mentén jelölték meg a feladatokat a 2019–2024-es periódusra.

- **Európai Zöld Megállapodás (A European Green Deal)**
  - Európa segíti, hogy az első klímasemleges földrész legyen, modern, erőforrás-hatékony gazdasággal.
- **A digitális korra felkészült Európa (A Europe fit for the digital age)**

[18] https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/
[19] https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/sustainable-development-goals/eu-approach-sustainable-development_hu
[20] https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024

        - Az EU digitális stratégiája hozzáférhetővé teszi az emberek számára a technológia legújabb generációjú fejlesztéseit.
    - **Emberközpontú gazdaság (An economy that works for people)**
        - Az EU-nak létre kell hoznia egy vonzóbb befektetési környezetet, és növelni a minőségi munkahelyek számát, különösen a fiatalok és a kisvállalkozások számára.
    - **Európa globális térnyerése (A stronger Europe in the world)**
        - Az EU hallatni fogja a hangját a többoldalú és szabályokon alapuló globális rendszerek erősítéséért.
    - **Az európai életmód népszerűsítése (Promoting our European way of life)**
        - Európának meg kell védenie a jogállamiságot, ha ki akar állni az igazságosság és az EU alapvető értékei mellett.
    - **Újult erővel kiállni az európai demokráciáért (A new push for European democracy)**
        - Fontos, hogy jobban figyelembe vegyük az európaiak véleményét, és megvédjük a demokráciát a külső beavatkozástól, pl. a dezinformációtól és az online gyűlöletkeltéstől.

Fenti irányelvekhez számos ponton illeszkedik Óbuda-Békásmegyer Fenntarthatósági stratégiája, megengedve, hogy adott lokáció és szubkultúra saját igényeire és lehetőségeire adaptálja a megvalósítás módját.

A fenntarthatóság horizontális szempontrendszerként kiegészíti az ágazati stratégiák alapvetéseit, és hatással lehet azokra, amelyek már elkészültek és azokra is, amelyek még most fognak születni. A fenntarthatósági eszmerendszer szoros szinergiában működik az ágazati stratégiákkal, elválaszthatatlan kapcsolata van a már elkészült Klímastratégiával és a hamarosan elfogadásra kerülő SECAP 2020-szal. Ha a stratégiák bármelyik eleme megváltozik, akkor annak kihatása lehet a többire is.

3.4 Társadalmasíthatóság

A Fenntarthatósági stratégia arra az igényre is választ kíván adni, hogy annak főbb alkotóelemei alkalmasak legyenek a kerület minden tagjával való megosztásra. Fontos szempont jelen dokumentum főbb pilléreinek és irányelveinek megfogalmazásakor, hogy azok mindenki számára érthetők, üzenetet hordozók legyenek. A Fenntarthatósági stratégia fő pillérei is e gondolat mentén születtek, üzenetszerűen, a társadalmasíthatóságát szem előtt tartva. A Fenntarthatósági stratégia befogadásának és társadalmasításának első lépése az önkormányzatnál és intézményrendszereiben megkezdődő stratégiai változások és a megfogalmazott cselekvési javaslatok megvalósítása. Ehhez tudnak kapcsolódni a kerületben működő vállalatok és nonprofit szervezetek, akik szívesen vállalnak szerepet e Fenntarthatósági stratégia megvalósításában úgy, hogy saját tevékenységeiket, vállalásaikat teszik hozzá mutatószámokkal a pillérekhez. Ezzel egyidőben indulhat el az indikátorszerű vállalások

kommunikációja és azok az akciók, felhívások, események, amelyek tettre hívják a lakosságot, és amelyekkel elindulhat egy kerületi szintű szemléletváltozás Óbudán.

4 A Fenntarthatósági stratégia céljai

A Fenntarthatósági stratégia az alábbi fő célokat jelöli ki:

- Rövid és hosszú távon kérdéseket vet fel a kerület jövője kapcsán megválaszolás előtt álló társadalmi, környezeti és gazdasági problémákra vonatkozóan.
- Irányokat mutat, hogy melyek azok a területek, főbb feladatcsoportok, amelyekkel szükséges foglalkozni annak érdekében, hogy olyan intézkedések szülessenek, olyan programok induljanak, amelyek hosszú távon is életteret biztosítanak mindenki számára, fenntarthatóak és a jövő generációi szükségleteinek kielégítését sem gátolják.
- Fenntarthatóvá, ezáltal sikeressé teszi azokat az Óbuda-Békásmegyer döntéshozói által kijelölt célkitűzéseket, elképzeléseket, amelyek a kerület fejlődését segítik. Legyen szó például közlekedésfejlesztésről, idősgondozásról, fiatalok életpályájának támogatásáról vagy éppen zöldterületek újragondolásáról.

5 A Fenntarthatósági stratégia célcsoportjai

A Fenntarthatósági stratégia a kerület teljes lakosságára, a benne működő szervezetekre, intézményekre terjed ki. E fejezet a Fenntarthatósági stratégia megvalósulása kapcsán elérendő célcsoportokról, sajátosságaikról szól, különös figyelmet fordítva a megvalósítandó intézkedésekre.

Az önkormányzat és intézményrendszerei

A jelen stratégiában megfogalmazott intézkedéseknek, iránymutatásoknak az önkormányzatból és intézményrendszereiből kell kiindulnia, ez a hitelességet alapozza meg, továbbá példát is mutat. A változások elindítása nem könnyű feladat, hisz az intézményrendszerek is erősen szabályozottak, és jellemzően erős beidegződések mentén működnek. Utóbbiak nem jövőbe mutató elemeinek megváltoztatása, a komfortzóna elhagyása szükséges lépés a fenntartható működéshez. Ennek eléréséhez a szervezeti egységek megszólítása, bevonása a fejlődés egyik mozgatója.

Ennek mentén kijelölt célcsoportok:

- **A Polgármesteri Hivatal vezetői, munkatársai**

Az intézményrendszer fontos „ablaka” és színtere lesz a fenntarthatósági tevékenységek bemutatásának, annak, hogy milyen változások indulnak el a Polgármesteri Hivatalban, hiszen dolgozói azok, akikkel a lakosság, a szervezetek képviselői is napi szinten, ügyintézésük során találkoznak, és láthatóvá válnak jövőálló cselekedeteik, tetteik.

- **Az önkormányzathoz kapcsolódó intézményrendszerek vezetői, munkatársai**

Hasonlóan az önkormányzathoz, az ő elérésük, meggyőzésük, motiválásuk, bevonásuk a fenntarthatósági törekvésekbe kulcskérdés. Ők szintén a látható csatornái lesznek akár a lakossági, akár a szervezeti szintű kommunikációnak, ahol eldől, hogy milyen példákat tudnak az egyes szervezetek felmutatni, amelyek a jövőállóság irányába hatnak.

- **Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat vezetői, munkatársai**

Kiemelt jelentőségű az Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat vezetőjének és vezetőinek példamutatása, az irányelvek követése, hiszen az intézményrendszer egészét az ő gondolkodásuk, cselekedeteik irányítják.

A célcsoport aktív bevonásában, motiválásában jelentősen segíthet a tiszta, egyértelmű és világos kommunikáció, a saját érdeklődési pontok megtalálása, a kisközösségekben (osztályokban, csoportokban, főosztályokban) történő vállalások aktivizációja, a saját élmény és saját vállalás lehetőségének megteremtése, és az, hogy minden egyes dolgozó maga is fontosnak tartsa egyéni életében is a jövőálló gondolkodás és szemléletmód megvalósítását.

For-profit szektor, vállalati partnerségek

A vállalati szektor bevonása a Fenntarthatósági stratégia megvalósításának egyik kulcspontja. Közös összefogással nagyobb eredményt és erősebb hatást lehet elérni, sőt költséghatékonyabb megoldások is alkalmazhatók, de a munkavállalók/lakosság munkahelyeken történő elérésére is lehetőséget tud nyújtani. Ugyancsak fontos szempont lehet a vásárló, a szolgáltatást igénybe vevő lakosság elérésében végzett vállalati erőfeszítés, amely a fenntarthatósági gondolatok eljuttatásában, a kommunikációban is hatékony segítséget jelent.

A lakossági kapcsolatokon és szemléletformáláson kívül a beszállítói láncokon keresztül az egyes vállalkozások egymásra hatását is lehet erősíteni: mivel a kerületben lévő nagyvállalkozások már előbbre tartanak a fenntarthatóság területén, a kis- és közepes vállalkozások számára ez is motiváló tényező lehet.

A kerületben működő társas vállalkozásokat vizsgálva nemzetgazdasági ágak szerint vezető helyen a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység áll, ezt követi a kereskedelem és a gépjárműjavítás. Jelentős szerepet tölt be a vállalatok között az információs, kommunikációs ág, valamint az ingatlanügyletek tevékenysége. Ugyancsak fontos – noha a vállalkozások zöme kisvállalkozás a kerületben – a nagyvállalatok, valamint a meghatározó közepes vállalatok szerepe is. Ezek azok, amelyek maguk is már elindultak a fenntartható fejlődés útján, és noha különböző irányokat képviselnek, különböző készültségi fokon tartanak, mégis zászlóshajói lehetnek a kerület Fenntarthatósági stratégiájának. Kiemelt feladat az önkormányzat számára a kisvállalkozások elérése, bevonása is a Fenntarthatósági stratégia megvalósításába, akiket a nagy- és közepes vállalatok jó példáin, jó gyakorlatain keresztül lehet megszólítani.

A vállalati partnerségek a nonprofit együttműködések mellett kiemelten fontosak az egyre kisebb költségvetéssel gazdálkodó kerület számára, hiszen a közösen megvalósított programok költségmegosztást, illetve költséghatékony megoldásokat is feltételeznek a megfelelő hatások, eredmények elérése mellett.

Nonprofit szektor

A civil szektor által hozott ügyek kiemelten érdekes lehetnek egy erre nyitott önkormányzatnak, különösen, ha azok a vállalati együttműködőkkel azonosan kapcsolódnak a kialakított Fenntarthatósági stratégia pilléreihez. Egy jó kerületi működéshez nélkülözhetetlen az állampolgári, közösségi, nemzetiségi, környezeti, társadalmi stb. értékeket képviselő, érdekérvényesítő szervezetekkel való aktív együttműködés.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat közel 120-130 nonprofit szervezettel tart kapcsolatot. A civil szektor az elmúlt 20 évben jelentős átalakuláson ment keresztül. Jelentősen csökkentek az állami támogatások, normatívák, megváltozott a vállalati adományozási kultúra is. Az európai uniós források projektben nyújtanak lehetőségeket a nonprofitok számára. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat számos ponton támogatta eddig is a kerületben megvalósuló programokat és civil ügyeket, szervezeteket, azonban létfenntartásukhoz mindez nem elég. A jövőálló működés a nonprofit szervezetek számára is kihívást jelent: új gondolkodásra, üzletiesebb működésre van szükség, ami projektalapú együttműködéseket hozhat. Ebben tud segítséget nyújtani egy önkormányzat, hogy a hídszerepet felvállalva ösztönző és motiváló erőként segít összekapcsolni a különböző érintetteket, és képes partnerségeket létrehozni.

Lakosság

A lakosság részletes bemutatása már jelen stratégia helyzetelemző részében megtörtént, e szakasz azokat a főbb lakossági csoportokat mutatja be, akik fontos szereplői a kijelölt stratégiai irányoknak.

- Időskorúak – számuk folyamatosan emelkedik a kerületben, az ő ellátásukat segítő intézményrendszer igen erős, számos ponton azonban segíteni szükséges őket ahhoz, hogy a jövő kihívásait tudják kezelni.
- Fiatalok – igen nagy számban élnek a kerületben, ez köszönhető az itt működő felsőoktatási intézményeknek is. Az ő bevonásuk további erősítése szükséges a kerület jövőállóságának biztosításához.
- Családosok, kismamák – folyamatos feladatot ad egy kerület számára a családbarát megoldások biztosítása. Ők azok, akik a fiatalok mellett különösen fogékonyak lehetnek a fenntarthatósági szemléletre gyermekeik jövőjének, fejlődésének biztosítása érdekében.
- Hátrányos helyzetűben élő csoportok (pl. nők, gyermeküket egyedül nevelők, származásuk, vagyoni helyzetük, iskolázottságuk miatt kirekesztettek, krónikus betegséggel küzdő személyek stb.) – közülük is kiemelkednek a fogyatékos személyek és tágabb kategóriában a megváltozott munkaképességűek.

A lakossági bevonás lehetőségeit nézve az üzenetek eljuttatása tekintetében lényeges a különböző kereseti helyzetű emberek kezelése, így például a hegyvidéken élők (átlag feletti

kereslettel rendelkezők) és a panelházakban, lakótelepeken élők közötti különbség. A sikeres kommunikációt segíti, hogy igen jelentős a magasan kvalifikált, iskolázott lakosok száma, és ugyancsak jelentős számban képviseltetik magukat az érettségizettek, középiskolai végzettséggel rendelkezők.

6 A Fenntarthatósági stratégia főbb pillérei

Óbuda-Békásmegyer Fenntarthatósági stratégiájában a stratégiai pillérek közös jellemzői:

- üzenetet közvetítenek;
- mindenki számára értelmezhetőek, és értéket hordoznak;
- motiválnak, akcióra hívnak;
- megteremtik azokat az alapokat, amelyek az elkövetkezendő négy év fenntarthatósági tevékenységeit meghatározzák;
- a lakosság felé történő kommunikációt és aktivizáló hatást segítik és erősítik;
- és alkalmasak együttműködések kialakításának elindítására a kerületben működő és dolgozó nonprofit szervezetekkel, vállalatokkal és intézményekkel.

A pillérek meghatározásánál kiemelt szempont volt, hogy a fenntarthatóság mindhárom dimenziójában (társadalmi, környezeti, gazdasági) értelmezhetők legyenek, s ez alapján egyfajta mátrixot képezve erősítsék az egyes intézkedések szükségességét, kihassanak és motiváljanak más dimenziókban történő beavatkozást és cselekvés-együttest, és változásokat indukáljanak újabb területeken.

E fentiek alapján jelen stratégiában három főpillér és egy ernyőpillér került meghatározásra, amelyek a következők:

Ernyőpillér:

- **Most kezdjük a változást!**

Főpillér:

- **Okos kerületet építünk!**
- **Számítunk egymásnak!**
- **Csökkentjük a pazarlást!**

Összekapcsolódásuk mátrixa a legegyszerűbben az alábbi módon szemléltethető:

A három főpillért egy ernyőpillér köti össze: **Most kezdjük a változást!**

6.1 Az ernyőpillér – Most kezdjük a változást!

6.1.1 Tartalma, főbb üzenetek

Az ernyőpillér, mint a másik három pillért horizontálisan összefogó elem, a mielőbbi szemléletváltás/szemléletváltozás fontosságára hívja fel a figyelmet.

„A változás most kezdődik!" üzenet arra is rámutat, hogy nem lehet tovább várni a fenntarthatósági tevékenység, horizontális elvrendszer kialakításával, nem halasztható tovább annak a szemléletnek a beültetése a mindennapi cselekedeteinkbe, amely rövid és hosszú távon életünket, gyermekeink életét, kerületünk, országunk, bolygónk jövőjét határozza meg.

„A változás most kezdődik!" ernyőpillér az alábbi fő üzeneteket hordozza:

- Azonnali változásra és beavatkozásra, jövőálló gondolkodásra van szükség a kerületünk fenntartása és a kerületünkben élők életminőségének megtartása érdekében.
- A kerületben élők, a városrészben működő, azért tenni akaró vállalatok, nonprofit szervezetek, intézmények összefogására, partnerségére van szükség ahhoz, hogy a változás elinduljon.
- Minden cselekedetük mögött kell, hogy legyen egy fenntarthatósági gondolat. Csak ezzel lehet jövőálló kerületet építeni, és megfelelő életterünket, életképességünket biztosítani.
- Az önkormányzat és intézményrendszerei példát kell, hogy mutassanak a fenntarthatóságot szolgáló intézkedéseikkel, működésük átalakításával.

6.1.2 Főbb intézkedések, prioritások a pillér kapcsán

Az ernyőpillér kapcsán az alábbi prioritások jelölhetők ki:

- **A for-profit és a nonprofit szektorral történő együttműködések, partnerségek kialakítása**

  A kerület fenntarthatóságának megteremtése érdekében törekedni kell a partnerségek kialakítására, hiszen sokkal nagyobb hatásfokú eredményeket lehet elérni akkor, ha az önkormányzat tevékenységeit nem egyedül, hanem a for-profit és a nonprofit szektorral összhangban, együttműködésben valósítja meg. Fontos tehát megtalálni azokat a kapcsolódási pontokat, együttműködési lehetőségeket, ahol ez a szektorok közötti párbeszéd megvalósítható, és az egymást segítő, támogató intézkedések, cselekvések összehangolhatók.

- **Az önkormányzat mint katalizátor a szektorok közötti együttműködésben**

  Az önkormányzat mint katalizátor vállal szerepet a szektorok közötti együttműködésben annak révén, hogy összehozza a kerületben működő civil és vállalati partnereket, segíti a közös ügyek megtalálását, ösztönzi együttműködésüket különböző eszközökkel (ld. 6.1.5. cselekvési javaslatok). A katalizátori szerep mérhető gazdasági eredményt is hozhat a kerület számára, hiszen az együttműködésekből fakadó eredmények a kerület fenntarthatóbb működéséhez járulnak hozzá, az önkormányzat részéről pénzügyileg zéró befektetett költséggel járó „beruházásai" lehetnek.

- **A nonprofit szervezetekkel való együttműködési rendszer átalakítása**

  Olyan pályázati és együttműködési, partneri rendszer és hálózat kialakítása, amely nem a szervezetek működési támogatását veszi alapul, hanem azt, hogy milyen a kerület érdekeit szolgáló együttműködési lehetőségeket tudnak a felek kialakítani, illetve a fenntarthatósági tervhez kapcsolódó milyen közös akciók, projektek hozhatók létre a nonprofit partner együttműködésével. Ez egy új, szolgáltató civil szervezeti kultúra kialakítását feltételezi, amelynek elindításában, a civil szervezeti edukációban az önkormányzat szerepet vállal.

- **Szemléletformálást elősegítő edukáció**

  Különösen fontos szerepe van azoknak az edukációs intézkedéseknek, amelyek lakossági vagy akár szervezeti szinten nyújtanak tudást, adnak át módszertanokat ahhoz, hogy miért fontos a fenntarthatóság, hogyan lehet jövőállóbban élni, gondolkodni és cselekedni. Fontos lehet ebben a legfiatalabb célcsoportok megszólítása és aktivizálása is, akár a bölcsődei vagy óvodai korosztálytól kezdve, hiszen ők azok, akik majd a kerület jövőjét leginkább alakíthatják, formálhatják.

6.1.3 Mutatószámok, elvárások, célértékek

Prioritás	Akció	Mutatószám, célérték
A for-profit és a nonprofit szektorral való együttműködés	Az önkormányzat felkeresi és együttműködésre hívja a kerületben működő for-profit szervezeteket	1 akció/év megvalósítása, amelynek során az önkormányzat stratégiai, szakpolitikai célja valamely for-profit szervezet céljainak szinergiájára alapozva valósul meg.
A for-profit és a nonprofit szektorral való együttműködés	Katalizátorként az önkormányzat szerepvállalása által létrejövő együttműködésekből fakadó költségmegtakarítás	5 M HUF / év
A for-profit és a nonprofit szektorral való együttműködés	A nonprofit szervezetekkel való együttműködések száma (nem működési támogatás célú)	20 együttműködés/év
Lakossági célú szemléletformáló akciók, cselekvési lehetőségek	A fenntartható lakóközösségek számának emelkedése	10 lakóközösség/év amelyet a fenntartható működéséért elismerést kap (bázisadat 2020, ahol 0 a mért érték)

6.1.4 Cselekvési javaslatok

A) <u>A for-profit és nonprofit együttműködések erősítése kapcsán az alábbi cselekvési javaslatok fogalmazódnak meg</u>

A „Fenntarthatóság tere”

A civil-vállalati-önkormányzati partnerségek szakmai platformja és eseménysorozata. A platform megnyilvánulhat egy konferenciában, workshopban egyaránt, de a cél közös: adott témakörön belül, a fenntarthatósághoz kapcsolódó eszmecsere, kapcsolódási pontok megtalálása a résztvevők között, egymás jó gyakorlatainak megismerése, elsajátítása. A „Fenntarthatóság tere” az a brand, ahonnan hátrány kimaradni, és amelybe sikk bekerülni. A „Fenntarthatóság tere” olyan eseményekben, rendezvényekben valósul meg, ahol partnerségek, egymásra találások születhetnek, és amely segíti az önkormányzat híd- és katalizátorszerepének betöltését is.

Témakörök lehetnek például:

- megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása
- családbarát intézkedések megvalósítása
- munka-magánélet összhangjának megtalálása
- környezetvédelmi kérdések megvitatása, ökolábnyom csökkentése stb.
- ifjúsági álláskeresés kezelése
- a pandémia utáni talpraállás

Fenntartható Óbuda-Békásmegyer aloldal (microsite)

Az online platform szintén segítheti a különböző szereplők egymásra találását közös ügyek kapcsán, de azt is, hogy az egyes partnerszervezetek kerületi fenntarthatósági eredményeit publikálni tudjuk. Ugyancsak lehetőséget biztosít az oldal a jelen stratégiában kitűzött célok megvalósulásának követésére, a célszámok teljesülésére akár akciókon, együttműködéseken, projekteken keresztül.

A Fenntartható Óbuda-Békásmegyer microsite javasoltan az www.obuda.hu aloldala.

Óbuda-Békásmegyer Fenntartható Vállalkozása díjak

A vállalati partnerek elismerése kapcsán jó lehetőség lehet a díjalapítás, amely azokat a vállalkozásokat díjazza különböző kategóriákban, amelyek élenjárnak a fenntarthatósági intézkedések megvalósulásában, legyen szó jövőálló energetikai fejlesztésről vagy éppen megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásáról.

Üzleti reggeli

Az üzleti reggeli célja az önkormányzat felelős döntéshozóival és a kerület vállalkozásainak vezetőivel való közös eszmecsere aktuális ügyekről, kerületi kérdésekről. A cél a partnerség, a párbeszéd kialakítása és annak az üzenetnek az eljuttatása, hogy a kerület fejlesztése, fenntarthatóságának megteremtése közös ügy.

B) A nonprofit szervezetekkel való együttműködési rendszer átalakítása

Programokhoz, együttműködésekhez kötődő civil pályáztatási rendszer kidolgozása

A pályáztatási rendszer újragondolása azt a célt szolgálja, hogy az önkormányzat – szakítva a belátható múlt gyakorlatával – a jövőben azokat a civil szervezeti kezdeményezéseket, munkát és szolgáltatások ellátását támogassa, amelyek kapcsolhatók a III. kerület céljaihoz. Ez a közös cél – egyebek mellett – lehet projektszerű együttműködések megvalósítása a Fenntarthatósági stratégiában felvázolt pillérek mentén. Ezzel a lépéssel az önkormányzat nemcsak egy összefogottabb, vezéreltebb irányba állítja a civil partnerkapcsolatait, hanem a Fenntarthatósági stratégia közös megvalósításának szolgálatába is, és elindítja a szervezeteket a „szolgáltató nonprofit szervezet" kialakítása felé is. Ennek eredménye: az önkormányzat által is jobban mérhető, a gazdaságosságot és a pénzügyi befektetés mértékét, a hatékonyságot is szem előtt tartó tevékenységegyüttes lehet.

Civil Akadémia Óbudán

A civil szervezetek finanszírozási átalakításának egyik sarokpontja lehet, a nonprofit szervezetek felkészítése, hogy hogyan tudnak szolgáltató civil szervezetté válni. Ennek eszköze lehet a Civil Akadémia, amely során olyan üzleti tudást, projektmenedzsment képzést és a szolgáltatói attitűd kialakításához szükséges szemléletet kapnak az erre nyitott nonprofit szervezetek, amely ahhoz kell, hogy stabilan, kiszámíthatóan, fenntarthatóan tudjanak működni és jól tudjanak kapcsolódni bármilyen szervezet, vállalat napi működéséhez. A képzés lehetőséget ad arra is, hogy a szervezetek maguk is átvilágítsák folyamataikat, gazdasági lehetőségeiket és a lehető leghatékonyabban valósítsák meg céljaikat. A Civil Akadémia az új típusú forrásteremtésre tanít és arra a projektszemléletre, amely a 21. századi gondolkodásmód nélkülözhetetlen eleme.

C) Lakossági célú szemléletformáló akciók, cselekvési lehetőségek

Fenntartható lakóház díj

A szemléletformálás lakossági célú eszköze, hogy az óbudaiakat, törekvéseiket elismeréssel is motiválja Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat. Egy új lakossági díj alapítása is kiemelt figyelmet adhat azoknak a lakóközösségeknek, lakóparkoknak, amelyek maguk is kiemelkedően tesznek a saját környezetükben a fenntarthatóság megteremtéséért, és sikerrel pályáztak a cím elnyeréséért. Ennek mérőszáma sokféle lehet: például energiamegtakarítás, kimagasló hulladékgyűjtés és újrahasznosítás, környezeti akció, közösségi szerveződés. A fenntartható lakóház elismerés III. kerületi branddé alakítható, amely a házra kitehető táblában érhető tetten, de akár pénzjutalmat vagy valamilyen közösségi költségcsökkentést, fenntarthatósági beruházás támogatását (pl. napelemek kihelyezését támogatja az önkormányzat) is vonja maga után. A díj elterjedése rövid és hosszú távon a lakások értékének emelkedéséhez is hozzájárul. Ez a javaslat illeszkedik a SECAP 2020 akciótervéhez is.

Megjelenés a kerületi eseményeken a fenntarthatósági pillérekkel, elvárásokkal, akciókkal

A lakosság tudatosításában, a szemléletformálásában jelentős szerepet játszhat az, ha a kerületi eseményeken a fenntarthatósági elképzelések, aktuális akciók is megjelennek standdal. Ez a fenntarthatósági szemléletformálás fontos eszköze is. A stand mellett akciókkal, az esemény témájához kapcsolódó aktivitásokkal is felkelthető a figyelem a fenntarthatóság gondolatköre iránt.

Eseményekre vonatkozó egységes szabályozási rendszer

Vállalva a változáselindítás, katalizátor szerepkörét, az önkormányzat dolgozzon ki egy egységes szabályozási rendszert, protokollt a kerületben megrendezésre kerülő eseményekhez kapcsolódóan. A cél, hogy a kerületben megrendezésre kerülő esemény során – függetlenül az esemény szervezőjétől – legyen egy egységes fenntarthatósági szempontrendszer, amelynek betartása kötelező.

Ennek lehetséges elemei lehetnek például:

- Szívószálmentes kerület (ez eseménytől függetlenül is lehetséges, hogy a kerületben nem kapható és használható boltban, vendéglátóhelyen műanyag szívószál – a műanyagmentesség 2021 júliusától EU-kritérium hazánkban is)
- LED-lámpa használata
- Papíralapú szórólapok helyett – lehetőség szerint – digitális megoldások
- Kötelező a repohár vagy az üvegpohár használata

  A repohár használat mellett szólhat az is, hogy egyfelől a kerületben található egy nagy repohár mosó üzem, amely így még fenntarthatóbbá teszi ezek használatát, másfelől a repoharak brandingelhetőek, azokra fenntarthatósági célú aktivizáló üzenetek tehetők, amelyek akár tudásmorzsákat is tartalmazhatnak (pl. „Tudtad, hogy a háztartási hulladék 30 százaléka szerves hulladék, amely komposztálható is?” „Ne felejtsd szemetedet szelektíven gyűjteni, és már egy lépést tettél a fenntarthatóbb jövőért!”) A repohár az üzeneteken túl a szolidaritás egy eszköze is lehet, ha a pohár használatával a használója támogathat egy az önkormányzat által is felvállalt célt

- Kötelező az eseményen a szelektív gyűjtés és annak elszállításáról a szervezőnek gondoskodnia kell.
- Helyi, rövid ellátási láncú vállalkozások, szervezetek bevonása, azok piaci pozícióinak erősítése érdekében.

A rendelkezés lehet lépcsőzetes, folyamatos szigorításokkal, hogy az ezeknek való megfelelés és az erre történő átállás megvalósítható legyen.

6.2 Csökkentjük a pazarlást

6.2.1 Tartalma, főbb üzenetek

A „Csökkentjük a pazarlást” tartható változást jelenthet, sőt, az ügy gazdasági vonatkozásait is érinti.

A pillér célja és főbb tartalma a túlzott fogyasztás elleni küzdelem, a nem megfelelő mértékű gazdálkodás, az erőforrásokkal történő „visszaélések” visszaszorítása, és a fogyasztásnak a jövőállósághoz történő igazítása.

Ennek mentén az alábbi üzenetek fogalmazhatók meg a pillér kapcsán:

- Az önkormányzat és intézményrendszereinek fontos feladata, hogy átvilágítva a szervezetet kiszűrjék a felesleges, költségnövelő és nem fenntartható folyamatokat.
- Az önkormányzat intézményeiben az alkalmazottak szemléletformálása zajlik, amelynek célja az energiafelhasználás csökkentése, fűtés, klíma, vízfogyasztás tekintetében.
- Lakossági szemléletformáló akciók, kihívások meghirdetése – amelynek célja a fogyasztás csökkentése, akár energiafelhasználás, akár vásárlás, élelmiszer-beszerzés szintjén.
- A for-profit vállalkozási szférán belül jutalmazási, vagy más motivációs rendszer kidolgozása, amelynek célja az energiafelhasználás – pazarlás csökkentése.
- Csomagolásmentes vásárlási lehetőségek motivációja.
- Az Önkormányzat és intézményrendszerei elkötelezettek abban, hogy olyan szervezeti működést valósítsanak meg, amely jövőálló folyamatokon alapszik és szem előtt tartja a fenntarthatósági kritériumokat. Ebben keresi partnereit szervezeti szinten és hívja együttműködésre a kerület lakosságát.
- Törekedni kell a kerület minden szereplőjének arra, hogy a lehető leghatékonyabban támogassa a szelektív hulladékgyűjtést, és annak újrahasznosítását, reaktiválását, a szerves hulladék komposztként történő kezelését. Cél: a legkevesebb kommunális hulladék előállítása.
- Óbuda-Békásmegyer jövőálló gondolkodású lakosa a szükségletei kielégítésére törekszik úgy, hogy csak a megfelelő életminőségének megtartását feltételező nélkülözhetetlen termékeket/szolgáltatásokat vásárolja meg és nem törekszik a felhalmozásra.
- Az életszemlélet alapja legyen, hogy óvjuk, védjük kulturális és történelmi örökségünket, értékeinket, megújítjuk, és életre keltjük használt, de közösségeink számára fontos eszközöket, parkokat.
- Védjük zöldterületeinket!

6.2.2 Főbb intézkedések, prioritások a pillér kapcsán

- Az önkormányzat és intézményrendszereinek átvilágítása erőforrás-gazdálkodás tekintetében.

  Kiemelt fontosságú az önkormányzat és intézményrendszereinek átvilágítása annak mentén, hogy az erőforrás felhasználás a lehető leghatékonyabb legyen. Igaz ez különösen azokra a tevékenységekre, amelyek jól helyettesíthetők más, jövőállóbb eszközökkel (pl. nyomtatás felváltása digitális megoldásokkal). Ezekhez kapcsolódóan valószínűsíthető, hogy a humánerőforrás kihasználása is fókuszpontba kerül, annak átrendezése indokolttá válhat. Az átvilágítás és az ezekhez kapcsolódó intézkedési javaslatok valószínűsíthetően jelentős költségmegtakarítást is eredményezhetnek.

- Szelektív hulladékkezelés – ott, ahol még nem a napi gyakorlat része – bevezetése és – ahol már van – bővítése az önkormányzat és intézményrendszereiben és a kerület lakosai körében.

  A szelektív hulladékkezelésben való tenni akarás szükségszerű, hogy az önkormányzat és intézményrendszereit is átitassa. Fontos prioritás lehet ennek megoldása valamennyi szervezeti egységben. Ehhez edukációnak is párosulnia kell. Ennek feladatait a klímastratégiában megfogalmazottakkal összhangban kell végezni.

- **Használt ruhák, tárgyak újrahasznosítása**

  A tudatosabb fogyasztói attitűd kialakítása és a hulladékkezelés egyik fontos eszköze a használt, jó állapotú tárgyak gyűjtésének motiválása a kerületben. A feldolgozás egyik módja lehet a célzott adományozás, a másik pedig a charity-boltokkal való aktív együttműködés a beérkezett adományok kezelésében.

- **Hulladékmentes életmód népszerűsítése**

  Edukálva a lakosságot érdemes bemutatni azokat a lehetőségeket, amelyekkel jelentősen csökkenthő a mindennapok során keletkezett hulladék mennyisége: legyen szó a csomagolásmentes vásárlási lehetőségekről vagy éppen a zéró hulladék elérését célzó szemléletformáló akciókról.

- **A lakossági fogyasztási szükségletek megfelelő ösztönzése, a túlzott fogyasztás csökkentése**

  Lakossági szintű prioritás kell, hogy legyen a túlzott fogyasztás, a pazarlás, a felesleges árucikkekhez kapcsolódó felhalmozás csökkentése és egy tudatos vásárlói attitűd kialakításának elindítása. Ehhez kapcsolódhat természetesen a rövid ellátási láncok népszerűsítése, a kisboltok rendszerszintű segítése, a termelőktől történő vásárlás népszerűsítése, amely gazdasági és társadalmi szinteken is hordoz változást a fenntarthatóság tekintetében. Illetve a kerület tehet lépéseket az online alapokon nyugvó közösségi piac kialakítására.

- Közlekedésfejlesztés támogatása, közösségi közlekedés, alternatív közlekedési eszközök - kis környezeti terhelést jelentő eszközök használati lehetőségeinek erősítése

  Kiemelt feladat az alternatív közlekedési eszközök (bicikli, roller) használatának támogatása, az ehhez kapcsolódó közlekedésfejlesztés támogatása, a kis környezeti terhelést jelentő közlekedési módszerek aktív segítése. (a Klímastratégia és a SECAP 2020 is részletezi)

6.2.3 Mutatószámok, elvárások, célértékek

Prioritás	Tevékenység	Mutatószám 2024-re
Az önkormányzat és intézményrendszereinek gazdasági fenntarthatóságának növelése	A nyomtatás csökkentése online adminisztrációs eszközök bevezetése	30%-kal
Az önkormányzat és intézményrendszereinek gazdasági fenntarthatóságának növelése	Szelektív hulladékgyűjtők kihelyezése és bővítése az önkormányzat és intézményrendszereiben	100%
Az önkormányzat és intézményrendszereinek gazdasági fenntarthatóságának növelése	Az önkormányzat és intézményrendszere működési költségek dologi kiadásainak csökkentése	10% (a megtakarítás a mindenkori inflációt is figyelembe veszi)
Az önkormányzat és intézményrendszereinek gazdasági fenntarthatóságának növelése	Az önkormányzat és intézményrendszere törekszik a működési folyamatok szinergiáinak kihasználására, amellyel a humán erőforrás célzottabban kihasználható és más, kevésbé ellátott vagy új feladatok elvégzésére vagy túlterhelt munkaterületre átcsoportosítható	1 folyamati szinergia feltárása és új folyamat kialakítása/év

6.2.4 Cselekvési javaslatok

A) <u>Az önkormányzat és intézményrendszereinek átvilágítása erőforrás-gazdálkodás tekintetében</u>

- **Nyomtatás csökkentése az intézményrendszerekben, illetve újrahasznosított papírra történő nyomtatásra váltás**

  Digitális alapon történő információtovábbítás a lehető legtöbb esetben. Nem hivatalos példányok előállítása, munkaanyagok nyomtatása esetén az „újrapapír" (már egyik oldalon használt papír) használata lehet indokolt.

- **Intranetes belső rendszer kialakítása**

  Jelentősen segítheti az információ továbbítást a szakanyagok digitális továbbítása kapcsán.

B) <u>Szelektív hulladékkezelés bevezetése az önkormányzat és intézményrendszereiben és a kerület lakosai körében</u>

- **Szelektív hulladékgyűjtők kihelyezése az önkormányzat és intézményrendszereiben**

  A szelektív gyűjtők elhelyezése már önmagában tud motiválni, azonban szükséges edukációs programot is mellé tenni annak érdekében, hogy sikeres legyen a gyűjtés. Az edukációs program lényege, hogy elmagyarázza és rögzítse, hogy milyen irodai szemét számít papírnak, műanyagnak, milyen állapotban szükséges azokat a hulladékgyűjtőbe helyezni. Ezekhez akár táblák, segítő ikonok is tartozhatnak, amelyek helyben tudnak iránymutatást adni.

  Motivációs eszközként érdemes az asztali szemeteseket megszüntetni, ami a hulladékgyűjtőhöz sétálást teszi szükségessé, és a könnyen elérhető szemétkidobást megszünteti. Így valóban elérhető, hogy csak a kommunális hulladék kerüljön a kommunális hulladékgyűjtőbe.

  Jövőálló lépés, akár az önkormányzatnál és intézményrendszereinél egy zárt rendszerű komposztáló kitétele is.

  Szelektív hulladékgyűjtők kihelyezésére érdemes motiválni és ösztönözni a helyi vállalatokat is, kapcsolódjanak az önkormányzat e kezdeményezéséhez.

- **Lakossági szelektív gyűjtők mennyiségének növelése és ehhez edukáció kapcsolása**

  Továbbra is alulmarad a lakosság tudatossági és tanult szintje a szelektív hulladékgyűjtők kezelésében és abban, hogy milyen hulladékot hogyan, hová érdemes dobni. Ennek növelése érdekében – akár az FKF Zrt.-vel közösen – indítson edukációs programot az önkormányzat.

- **Plogging futás Óbudán – Fuss a tiszta Óbudáért!**

  A kerület indítson a tudatos szemétgyűjtés és a tiszta kerület elérése érdekében egy évente megrendezésre kerülő (hagyományos) futóeseményt, amelynek lényege, hogy a város lakóival, vállalataival, civil szervezeteivel közösen megtisztítsák Óbuda-Békásmegyer utcáit, közterületeit. Ez kiterjeszthető lehet vállalati csapatok bekapcsolására, lakóközösségek csapatban történő indulására.

  A futás egy szemeteszsákkal történik, amelybe a futó a szemetet gyűjti futás közben. A futóalkalom nemcsak a környezetvédelem, Óbuda tisztaságát hirdeti, de az egészségtudatos, a mozgásban gazdag életmódra is felhívja a figyelmet.

- **Gyermekedukációs programok, szemléletformálás az óvodákban**

  Fontos lehet a környezeti szemléletformálás elindítása óvodákban. Ennek egyik nagykövete és együttműködő civil szervezete a klímastratégiában is kiemelt Europalánta Egyesület, akik a Mimó és Csipek bábjátékukkal nagyon sokat hozzátesznek a korosztály szemléletformálásához, és rajtuk keresztül családjaik szemléletváltozásának elindításához.

- **Komposztálás, komposztparkok létrehozása**

  Izgalmas színfolt lehet a kerület életében a komposztparkok létrehozása, ami a szerveshulladék-kezelést tudja támogatni. Fő célcsoportjai e tevékenységnek a lakóközösségek, lakóparkok lakosai, ahol nagyon sok szerves hulladék halmozódik fel, kezelésükre jelenleg nincs mód, de új utat jelenthet ennek elindítása. A megszületett komposzt felhasználásával Óbuda-Békásmegyer zöldterületei kelthetők új életre minden évben, hozzátéve a természet körforgásához.

C) <u>A lakossági fogyasztás szükségleteknek megfelelő ösztönzése, a túlzott fogyasztás csökkentése</u>

- **Szívószálmentes Óbuda**

  A túlzott fogyasztás, a felesleges termékek felhalmozásának egyik megtestesülése a műanyag szívószál. Noha EU-irányelv az egyszer használatos műanyag eszközök beszüntetése 2021 júliusától, lehet Óbuda-Békásmegyer az első kerület, amely megvalósítja a műanyagszívószál-mentes kerületet. A feladat nem kisebb, mint vendéglátóhelyek, üzletek bevonásával egyöntetűen megszüntetni a kerületben a műanyag szívószálak árusítását, eladását. Az akció ahhoz járul hozzá, hogy felhívja az önkormányzat vezetése a figyelmet a túlzott, felesleges fogyasztási cikkek vásárlására, és egy apró lépéssel tegyen ez ellen.

- **Hazai és szezonális zöldségek/gyümölcsök népszerűsítése, fellépés az élelmiszerpazarlás ellen (kerületi vendéglátóhelyekkel együttműködve)**

  Aktív szerepvállalás a hazai és szezonális termékek mellett, amely a kis ellátási láncú eladási helyeket is erősíti, s amely a Klímastratégiában is megfogalmazott prioritás. A szerepvállalás lehet akár a vendéglátóhelyekkel együttműködve

azok beszerzési politikájának fontos eleme, és/vagy lehet Óbuda szervezésébe megvalósuló eseményeken való állandó jelenléte.

- **Víztiszta Óbuda - közkutak átadása, csapvízfogyasztás/saját kulacs népszerűsítése**

  A víz Óbuda szimbolikájának egyik meghatározó eleme. Felesleges fogyasztási szokásaink közül az egyik legszembetűnőbb az ásványvizek túlzott vásárlása, holott tény, hogy Budapesten és a harmadik kerületben is ízes és jó minőségű víz folyik a csapból. Izgalmas akcióként Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat nyissa meg a közkutakat – amelyek nyáron kiemelt fontosságúak –, és népszerűsítse a csapvízfogyasztást. Akár teheti ezt úgy, hogy saját brandingelt kulacsokat is oszt saját eseményeken. Kiemelt megnyilvánulása ennek, ha a saját rendezvényeken, fesztiválokon nem is lehet ásványvizet kapni, csak csapvizet, ebből készült szódát.

  Fentiek mellett akcióterv része lehet még a vízminőség védelme, a kommunális szennyvíz kezelése, az árvízvédelem, a vizek megtartása és hasznosítása kapcsán az érintetti kör bevonása.

D) <u>Közlekedésfejlesztés támogatása, közösségi közlekedés, alternatív közlekedési eszközök – Kis környezeti terhelést jelentő eszközök használati lehetőségeinek erősítése</u>

- **Biciklizz a munkába! akció folytatása**

  Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat és sok óbudai vállalat is csatlakozott a korábbi években ehhez az akcióhoz, ennek a kerületi szintű népszerűsítése tovább emelheti az ügy fontosságát.

- **Bicikliző kerület – Biciklizz/rollerezz a kerületben!**

  Az akció célja, hogy minél több lakost az autó helyett biciklire/rollerre/alternatív közlekedési eszközre ültessünk. Az akció fontos zászlóshajói lehetnek azok a vállalatok, civil szervezetek, amelyek a kerületben működnek, akár több telephellyel is, és szívesen részt vesznek az akcióban. Ennek lényege, hogy a telephelyek közötti közlekedésben alternatív eszközt válasszanak a benzines, gázolajos autók helyett.

6.3 Okoskerületet építünk!

6.3.1 Tartalma, főbb üzenetei

E pillér több aspektusból is vizsgálja a szükséges jövőálló fejlesztési, fejlődési pályákat. Egyfelől a digitális fejlődés irányából, ami abban segít, hogy számos papíralapú vagy éppen elavult technológiát felváltson egy sokkal fenntarthatóbb digitális megoldás. Másfelől az okosváros/okoskerület technológiai megoldásaink oldaláról, ami az integrált városfejlesztést tűzi ki célul. Harmadrészt pedig az energiahatékonyság oldaláról, ami az új technológiák bevonásával tud gazdaságilag és környezeti szempontból is a jövő kihívásaira válaszokat, megoldásokat adni. Ez utóbbival a Klímastratégia és a SECAP is foglalkozik részletesen, így e kérdésköröket a Fenntarthatósági stratégia érinti.

Főbb üzenetek a pillér kapcsán:

- Szükségszerű keresni azokat a jövőálló digitális megoldásokat, amelyekkel az önkormányzat és intézményrendszereinek működése, ügyintézése gyorsabbá, hatékonyabbá válik.
- A korszerű információs és kommunikációs eszközök használata elengedhetetlen a kerület fenntartható fejlődése szempontjából.
- A digitalizáció térnyerése, a technológiai fejlődés új lehetőségeket kínál értékeink védelme, kerületünk fenntartható fejlődése érdekében.
- Az új technológiák adaptálásával korszerűsíthetőek Óbuda-Békásmegyer lakóhelyei, amely így nemcsak életminőségbeli változást hozhat a kerület lakosai számára, de a fenntarthatóság megteremtését is elősegítik.
- Az intelligens kerület módszertannal integráltan és átfogóan tud a kerület közelíteni a megvalósuló fejlesztésekhez, amelyeknél a digitális fejlesztés nem cél, hanem eszköz a közösség problémáinak megoldására. A korszerű megoldásoknak a rendszer interaktív kommunikációjában, tudásmegosztáson, disszeminación alapuló közösségépítésében kiemelkedő szerepe van.
- Segítsük a természet megújulását, védjük környezeti értékeinket!

6.3.2 Főbb intézkedések, prioritások a pillér kapcsán

- Az önkormányzat és intézményrendszereinek digitális fejlesztése

A gördülékeny, gyors és ügyfélbarát ügyintézés alapeleme a digitalizáció. Ez nemcsak a kifelé irányuló kommunikációt teheti jobbá, rugalmasabbá, de a befelé történő információáramlást is. A digitalizáció megjelenése:

- ✓ Csökkenti az irattárazási kapacitás szükségességét.
- ✓ Csökkenti a nyomtatást és a papíralapú dokumentációt, ami lakossági, vállalati és intézményi szintekre is kihat.
- ✓ Lehetőséget kínál az erőforrások újragondolására.
- ✓ A könnyebb kereshetőséget is lehetővé teszi.
- ✓ Hosszú távú dokumentálási lehetőséget biztosít.
- ✓ Felgyorsítja az információs folyamatokat.

- Digitális edukáció, digitális tudásmegosztás

A digitalizáció fejlődésével szükségessé válik a digitális tudásszint növelése is az egyes célcsoportokban, különös tekintettel a fiatal korcsoportokra, továbbá a kerületben élő idősekre. Ennek kapcsán nemcsak az a fontos, hogy minél több tudásátadás történjen a digitalizáció témakörével kapcsolatban, hanem az is, hogy annak veszélyeire is felhívja a figyelmet.

A digitális szakadék csökkentése a hátrányos helyzetű csoportok számára segítség a modern mindennapokhoz való kapcsolódásban, támogatja az egyenlő esélyű hozzáférést, így az esélyegyenlőség megvalósulását is.

A digitális edukáció azért is lehet kulcsterület a kerület számára, hiszen számos, ebben a témakörben érintett, e témát CSR-programjának fókuszába állító vállalat van Óbuda-Békásmegyeren, amelyekkel a partnerség kialakításának, az együttműködési lehetőségek kialakításának egyik momentuma lehet ez.

- Az okos/intelligens kerület fejlesztésének főbb aspektusai

Az általános szemlélet szerint akkor nevezhető „intelligensnek" egy kerület, ha valamennyi területén – infrastruktúra, gazdaság, környezet, közszolgáltatások stb. – rendszerszinten optimalizáltak az egyes folyamatok. Az „intelligens" szemlélet lényege a „smart integráció": egy olyan platform, amelyben a különféle ágazatok megoldásai egymást erősítő rendszerré állnak össze, és a kerület erőforrásait hatékonyan, koordináltan használják fel. A koncepció kiteljesedését erősíti, ha a kerületet egy ökoszisztémaként kezeljük, és az integráció a különféle természeti és civilizációs körforgásokra is kiterjed. A koncepció alapot teremt, hogy a kerület életének minden releváns információját gyűjtsük, elemezzük, és egy közösen használt tudásbázist hozzunk létre, amelynek bázisán információvezérelt komplex „intelligens" megoldások valósíthatók meg.

- Energiahatékony épületállomány

A SECAP részletes bontást tartalmaz ezzel a prioritással kapcsolatban, amely során új technológiák alkalmazása válik szükségessé a lakóhelyek (panel, társasházi lakások, magánházak) jövőállóságának megőrzése érdekében. Jelenleg is támogatott és fontos területek a homlokzat, tető, függőfolyosó, lépcsőház, külső nyílászárók felújítása mellett a felvonók nagyobb költségű felújítása.

- Online tartalmak akadálymentesítése

Fontos szempont a kerület és intézményrendszereinek akadálymentesítése is, amely nemcsak a fogyatékos emberek szükségleteire van optimalizálva, hanem azok számára is elérhetővé teszi a tartalmakat, akik átlagos vagy átlag alatti értő olvasási készséggel rendelkeznek.

- Parkok, fás területek megőrzése, védelme, újak létrehozása

  Azoknak a területeknek a megtalálása a kerületben működő vállalatok együttműködésével, amelyek nem beépíthetőek, hasznosíthatóak másra, azonban parkok kialakítására, fák ültetésére lehetőséget kínálnak.

6.3.3 Mutatószámok, elvárások, célértékek

Prioritás	Tevékenység	Mutatószám 2024-re
Önkormányzat és intézményrendszereinek digitális fejlesztése	A digitális ügyintézés lehetőségeinek növelése kerületi ügyekben	30%-kal nő
Önkormányzat és intézményrendszereinek digitális fejlesztése	Intranet bevezetése az önkormányzat rendszerébe	megvalósul
Okos/intelligens kerület fejlesztése	Okoszebra létesítése	3 db
Digitális edukáció	digitálisoktatás-fejlesztés minden kerületi oviban és bölcsődében a pedagógusok, kisgyermeknevelők számára	70%-kal nő
Digitális edukáció	Idősotthonokban, ellátóintézményekben elérhetővé válik a digitális oktatás a nyugdíjasok számára	100%
CO_2-kibocsátások alakulása (bázisérték 2018) SECAP 2020 alapján	Önkormányzati épületek, berendezések, létesítmények	18,2%-kal csökken
CO_2-kibocsátások alakulása (bázisérték 2018) SECAP 2020 alapján	A szolgáltatószektorhoz tartozó (nem önkormányzati) épületek, berendezések, létesítmények	18,55%-kal csökken
CO_2-kibocsátások alakulása (bázisérték 2018) SECAP 2020 alapján	Lakóépületek	23,3%-kal csökken
CO_2-kibocsátások alakulása (bázisérték 2018) SECAP 2020 alapján	Önkormányzati közvilágítás	0
CO_2-kibocsátások alakulása (bázisérték 2018) SECAP 2020 alapján	Ipar (az ETS-európai kibocsátáskereskedelmi rendszer hatálya alá tartozó iparágak kivételével)	20,15%-kal csökken
CO_2-kibocsátások alakulása (bázisérték 2018) SECAP 2020 alapján	Önkormányzati flotta	22,4%-kal csökken
CO_2-kibocsátások alakulása (bázisérték 2018) SECAP 2020 alapján	Magáncélú és kereskedelmi szállítás	19,9%-kal csökken

Okos/intelligens kerület fejlesztése Parkok, fás területek megőrzése, védelme, újak létrehozása	Okospad rögzítése a közösség számára hozzáférhető helyen	3 db pad
Parkok, fás területek megőrzése, védelme, újak létrehozása	Fák ültetése a kerületben	3333 db fa

6.3.4 Cselekvési javaslatok

A) <u>Az önkormányzat és intézményrendszereinek digitális fejlesztése</u>

- **Az önkormányzat és intézményrendszereinek digitális célú átvilágítása és a digitalizációs átállási lehetőségek áttekintése**

Fontos megtalálni azokat a lakossági szolgáltatásokat, ügyintézési folyamatokat, amelyek jól és gyorsan online rendszerbe adaptálhatók, és megkönnyítik a kerület lakosainak életét, ugyanakkor az önkormányzaton és intézményrendszerein belüli ügyintézést, dokumentációt, belső folyamatokat is segítik. Ugyancsak fontos lehet a belső folyamatok digitalizációs lehetőségeit is feltárni, és elindítani ebben az első lépéseket, hogy gyorsabb, hatékonyabb kommunikáció és információtovábbítás tudjon megvalósulni. Ezzel párhuzamosan az önkormányzat munkatársai számára folyamatos digitális továbbképzések szervezése a fejlődések lekövetése és az ahhoz való alkalmazkodás érdekében.

B) <u>Digitális edukáció</u>

- **Digitális eszközök használata kisgyerekkorban, konferencia, képzés – pedagógusoknak, szülőknek**

Egy 2019-es felmérés szerint a 19 hónapos gyermekek 71%-a használ digitális eszközöket. A szám magas, ugyanakkor tény, hogy a digitális eszközök megfelelő szakértelem mellett kiegészíthetik a kisgyermeknevelők és pedagógusok módszertani eszköztárát. Az eszköz korosztályi szintű használata azonban felkészültséget és megfelelő szakértelmet kíván a pedagógustól, kisgyermeknevelőtől. Ugyanez igaz a családi körülmények között használt eszközökre is. Ennek tudatosításában, a digitális eszközök használatának edukációjában fontos szerepvállaló lehet az önkormányzat, vállalati partnerségben közösen. Induljon el Óbuda-Békásmegyeren egy széles körű edukációs program pedagógusok, kisgyermeknevelők, szülők körében.

- **Internetbiztonság az iskolában, pedagógusoknak, szülőknek**

A digitális edukáció fontos összetevője az eszközhasználat mentén a helyes és megfelelő, testreszabott és veszélyektől mentes, a digitális eszközök kockázatait is csökkentő tudásnövelés. Az iskolás korosztály számára az internetbiztonság kérdése kiemelt terület, hiszen ők azok, akik megfelelő tudatosítás és tudatosság nélkül nem tudnak szűrni a különböző tartalmak között. Noha az általános iskolák fenntartója nem az önkormányzat, a kerületben dolgozó pedagógusok,

iskolák és szülők felé indíthat a kerület szintén vállalati együttműködővel közös programot, amelynek célja az internetbiztonsági kérdések tudatosítása, az ehhez kapcsolódó veszélyek mérséklése. A diákok felé osztályfőnöki órák keretében indulhat program.

- **Idősek digitális fejlesztése**

A pandémia számos területen megmutatta, hogy milyen fejlődési pontok azok, amelyeken akár a digitalizáció keretében is szükséges lehet fejleszteni. Egyik ilyen lehet az idősödő lakosság digitális edukációja, amely akár egy ilyen pandémiás helyzetben is jelentős segítséget jelenthet e korosztálynak, legyen szó házhozszállításról, orvosi segítség kéréséről vagy éppen gyerekekhez, rokonokhoz való kapcsolódásról. Alapszintű tudás átadása a cél, amely sokszor nagyon fontos kötelék lehet a világhoz.

C) Online tartalmak akadálymentesítése

- **Az obuda.hu oldal akadálymentesítése**

Jogszabály szerint kötelező[21] Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat weboldalának látássérültek számára való akadálymentesítése. Emellett kívánatos lenne, mind a fogyatékos személyek számára, mind az alacsonyabb iskolai végzettségű vagy szövegértésben nehézségekkel küzdő emberek számára az infokommunikációs akadálymentesítés.

D) Parkok, fás területek megőrzése, védelme, újak létrehozása

- **A kerület parkjaiban lévő padok felújítása**

Ahogy a Közösségi Költségvetés 2020 projekt eredményei is jelzik, a lakosság számára fontos a kerületben lévő padok felújítása is. Ennek két útja lehet: egyfelől a padok hagyományos felújítása, másfelől okospadok létesítése. A padok felújítása lehetőséget teremt közösségi munkára, önkéntes tevékenységek bekapcsolására is (akár vállalatok bevonásával, akár lakóközösségek motiválásával), ami hozzájárulhat a kerület gazdasági fenntarthatóságához is.

- **A kerületi faültetési program folytatása**

A vállalatok és civil szervezetek együttműködésével folytatódjon a faültetés Óbuda-Békásmegyeren, különös figyelmet fordítva azokra a – vállalatok által felajánlott – területekre, amelyek beruházásra, fejlesztésre nem alkalmasak, de parkok létrehozására igen.

[21] 162/2019. (VII. 5.) Korm. rendelet a közszférabeli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítéséről szóló 2018. évi LXXV. törvényben foglalt kötelezettségek teljesítése ellenőrzésének részletes szabályairól

E) <u>Okos/intelligens kerület fejlesztése</u>

- **Okoszebrák létesítése**

A kerületi közlekedésfejlesztés érdekében és a gyerekek/gyalogosok biztonsága megőrzéséért javasolt okoszebrákat telepíteni a kerületbe. Ezekbe a beruházásokba pályázati forrás éppúgy bevonható, mint vállalati együttműködés.

- **Okospadok telepítése**

A kerület parkjainak látogatottságát növelheti és a 21. század digitális kihívásainak való megfelelést erősítheti az okospadok telepítése.

6.4 Számítunk egymásnak

6.4.1 Tartalma, főbb üzenetek

A pillér elsősorban a társadalmi fenntarthatóság kérdéseit közelíti meg, az esélyegyenlőség, az esélyteremtés, a sokszínűség, a közösségteremtés kérdései felől vizsgálva. A pillér fő célkitűzése azokra az intézkedésekre, prioritásokra ráirányítani a figyelmet, amelyek a kerület közösségei elfogadó és befogadó szemléletének kialakításához járulnak hozzá. A pillérben meghatározott főbb prioritások, intézkedések építenek a kerületben működő vállalatokkal való partnerségre, amelyek már jelentős szerepet vállaltak eddig is számos ügy támogatásában, gondozásában.

Főbb üzenetek a pillér kapcsán:

- Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat elkötelezett abban, hogy a kerületben élők életminőségét megőrizve jövőálló intézkedésekkel segítse a harmadik kerület társadalmi fejlődését.

- A cselekedetek meghatározó elve legyen, hogy azzal kárt, rombolást ne okozzon senki a kerületben élőknek.

- A felelős egyéni szerepvállalás, etikus hozzáállás a kiindulópontja a közös felelősségvállalási tevékenységnek.

- A közösségben gondolkodás, a közösségfejlesztés a jövőálló Óbuda-Békásmegyer megteremtésének alapfeltétele. Számítunk egymásnak.

- Cél a társadalmi igazságosságon és az esélyegyenlőségen alapuló jövőálló kerület megteremtése.

- Szükséges, hogy minden korcsoport, nemzetiség megtalálja a saját számítását, és közösen azokat a lehetőségeket, ahol segíteni tudják egymást céljaik elérésében.

- A fenntarthatóság megteremtése nem lehet egy szervezet ügye, ehhez partnerségre, összefogásra és közös gondolkodásra, tenni akarásra van szükség.
- Egymásra vagyunk utalva. Mások igényeinek a felismerése, a törekvés ezek teljesítésére lehet a garancia, hogy a közösség megtartó ereje támogat majd, amikor magunk is rászorulóvá válunk.
- Az egészségmegőrzés, az egészséges életmód támogatása, a sporthoz való hozzáférés biztosítása hosszú távú befektetés a lakosság jóllétébe.

6.4.2 Főbb intézkedések, prioritások

- **Hátrányban élő, nehézséggel küzdő kerületi lakosok lehetőségeinek megteremtése, életminőségének javítása**

Egy ország, egy város és egy kerület jólétét mindig jelzi az, hogy miként bánik a hátrányos helyzetű vagy akár fogyatékos embertársaival. Óbuda-Békásmegyeren az eddig már megvalósult lépések mellett az önkormányzatnak továbbra is fontos teendője e célcsoportok segítésében, így akár a megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásában (saját intézményrendszeren belül is), de a kategórián belül, a fogyatékos emberek életminőségének javításában is.

- **A generációk közötti együttműködés javítása**

A jövő és a jelen generációi közötti együttműködés megteremtése egy kerület fenntarthatóságának érdeke. A fiatalok a jövő letéteményesei és aktivistái, akik felé felelősség úgy alakítani a kerület működését, hogy megfelelő munícióval tudjanak elindulni felnőtt életükben. Partnerségi kapcsolatok kialakításával elindíthatók olyan programok, amelyek számukra jövőképet biztosíthatnak foglalkoztatási, közösségi, lakhatási szinteken egyaránt.

A folyamatosan növekvő szépkorú lakosság ellátása, segítése, támogatása folyamatosan növekvő feladatot ró Óbuda-Békásmegyerre. Fontos e kérdéskörre már a kezdőlépésnél válaszokat találni.

- **Családosok, kismamák mindennapi életvitelének segítése, családbarát stratégiák, kerület kialakítása**

A családosoknak, a kismamáknak kedvező intézkedések hosszú távú befektetések a jövő nemzedékébe. A családbarát megoldások kialakítása, ösztönzése a társadalmi fenntarthatóság fontos láncszeme.

- **Akadálymentesítés**

A Route4U alkalmazás folyamatosan segíti az akadálymentes járdafelületeket keresőket, ami mind a fogyatékos emberek életminőségének javítása szempontjából, mind a babakocsival közlekedő kismamákat tekintve igazán fontos. Ez a munka azonban nem állhat meg, és a kerület további, minél szélesebb körű akadálymentesítése szükséges. A közgondolkodásban

elsődlegesen megjelenő mozgásukban korlátozottak mellett a látás- és hallássérültek és értelmileg akadályozottak számára is szükséges a hozzáférhetőség, valamint az önállóan is biztonságos életvitel feltételeinek megteremtése. Az akadályok fizikai, infokommunikációs és viselkedésbeli fejlesztést is igényelnek.

- **Helyi közösségek építése, közösségi kapcsolódások támogatása**

Az egyéni szerepvállalás és felelősségvállalás mellett fontos a közösségek aktív részvétele is Óbuda-Békásmegyer jövőjének alakítása szempontjából. A tevékeny közösségek (lakóközösségek, kortárs csoportok, kulturális közösségek stb.) fontos követei, megvalósítói legyenek minden intézkedésnek. A kisközösségben születő módszerek a leghatékonyabb megoldásai egy-egy problémának. A kerület vezetésének ezért fontos támogatnia minden ilyen irányú kezdeményezést, építenie a közösségeket.

- **A kulturális terek fejlesztése, újjáélesztése, a nemzetiségek kulturális sokszínűségének támogatása**

Óbuda-Békásmegyer páratlan kulturális értékeinek megőrzése, jövőállóságának megtartása, a múlt–jelen–jövő szintézisének megjelenítése prioritás. Mindebben fontos lehet, hogy a kulturális sokszínűség is megjelenjen a nemzetiségek, kisebbségek sajátosságainak bemutatása révén is. Ugyancsak feladat, hogy a kulturális értékek megőrzése mellett a kulturális terek újjáélesztése, megújítása is elinduljon.

- **Egészséges életmód és a sporthoz való hozzáférés biztosítása**

Az egészségvédelem egyik legfontosabb összetevője a prevenció, amely nemcsak a megfelelő egészségügyi szűrésekben kell, hogy tetten érhető legyen, hanem az egészséges életmódban, a testmozgásban, a mindenki számára hozzáférhető sportolásban. Az egészségvédelem, az egészséges életmód, a sport az egyik legjobb hosszú távú befektetés: jobb a lakosság mentális és fizikai állapota, kevesebb a közösség támogatására szoruló ember, és kevesebb az egészségtelen életmód miatt betegséggel küzdő lakos, ami gazdasági értelemben is költségmegtakarítást jelent.

6.4.3 Mutatószámok, elvárások, célértékek

Prioritás	Tevékenység	Mutatószám 2024-re
Fogyatékos emberek, megváltozott munkaképességűek támogatása	Az önkormányzatnál növelni a megváltozott munkaképességűek számát	5%-ra
Fogyatékos emberek, megváltozott munkaképességűek támogatása	Akadálymentes kerület	100 db intézmény, lakóközösség, szolgáltató legalább 1 fogyatékossági csoport számára javítja a hozzáférhetőséget fizikai és/vagy infokommunikációs és/vagy attitűdben (meghatározott folyamat és érzékenység jellemzi a fogyatékos személy felé történő kommunikációt, igényei kiszolgálását)
Közösségi összefogás erősítése, közösségi terek kialakítása	Közterületi és közösségi területeken lévő padok felújítása, közösségi felelősségvállalás ezek állapotáért	A kerület padjainak felmérése (hány db, milyen állapotban van, ki a tulajdonosa), 100 pad felújítása/év

6.4.4 Cselekvési javaslatok

A) Hátrányban élő, nehézséggel küzdő kerületi lakosok lehetőségeinek megteremtése, életminőségének javítása

- **Az önkormányzat és intézményrendszereiben a megváltozott munkaképességű emberek számát növelni**

Ne kelljen Óbuda-Békásmegyer Önkormányzatnak rehabilitációs hozzájárulást fizetni. Ennek érdekében szükséges növelni a megváltozott munkaképességű munkaerő állományát. Természetesen ezt a szervezet előzetes felmérésének, a munkakörök kialakításának kell megelőznie, ahová a szervezet alkalmazni tud csökkent munkaképességű munkavállalót.

- **Speciális állásbörze**

A fogyatékos emberek integrációja érdekében érdemes a kerület szervezésében, a vállalati és nonprofit partnerek részvétele mellett egy harmadik kerületi speciális állásbörzét is szervezni, ami segíti a fogyatékos személyeket és megváltozott munkaképességű embereket a megfelelő vállalatokkal vagy akár a nem nyílt munkaerőpiacon tevékenykedő foglalkoztatókkal, nonprofit szervezetekkel összekapcsolni.

- **Érzékenyítő élményprogramok a kerületben**

A sérült emberek szükségleteire, mindennapi élethelyzeteire világíthatnak rá azok az esemény- vagy programelemek, amelyek játékos módon engednek betekintést a fogyatékos emberek életébe például egy kerekesszékes akadálypályával, egy vaklabirintussal stb. A programelemek kerületi eseményeken való megjelenítésével a harmadik kerületi lakosok közelebb kerülnek a fogyatékos személyek mindennapi kihívásaihoz, elfogadásához.

- **Közös a napunk! – Óvodai érzékenyítő program**

A KézenFogva Alapítvány gondozásában működő Közös a napunk! edukációs program során az óvodáskorú gyerekek a saját képességeiknek és szintjüknek megfelelően találkozhatnak a fogyatékos gyermekek, emberek hétköznapi életével egy mesén keresztül. A program az óbudai óvodákba is megfelelően adaptálható annak érdekében, hogy onnan már a témához kapcsolódni tudó, nyitott, tudásszinttel és érzékenységgel rendelkező gyerekek kerüljenek ki.

B) <u>A generációk közötti együttműködés javítása</u>

- **Térerő – Beszélgetéssorozat**

Indítson Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat *Térerő* címmel beszélgetéssorozatot elsősorban fiatalok számára, amelynek során a jövőjükkel és a kerület jövőjével kapcsolatos kérdésekben is (munkavállalás, család, életminőség, önkéntesség, közösségek, online platformok stb.) beszélgetnek ismert, számukra véleményformáló, a kerülethez valamilyen módon kötődő személyekkel, ikonokkal. Az esemény nemcsak arra jó, hogy egy-egy témát körbejárjon, hanem közösségépítő, sőt a kulturális terek új típusú kihasználását is lehetővé tévő szerepe is lehet. A beszélgetés havi, kéthavi rendszerességű, amelyből brand lehet.

- **Óbudai Ifjúság Kártya**

A fiatalok életminőségének javítását, Óbuda-Békásmegyerhez való kapcsolódását, kötődését is segítő kártya, amelynek célja, hogy bizonyos életkorig kedvezményeket biztosítson a kerületi fiatalok számára múzeumokba, sportlétesítményekbe, eseményekre történő kedvezményes belépéssel. A kártyához kötődő lehetőségek a kerületben működő cégekkel partnerségben alakíthatók ki.

- **Állásbörze, pályaorientációs tanácsadás, gyakornoki program, szakmai napok Óbuda-Békásmegyeren**

Óbuda-Békásmegyer kiemelt jelentőségű ifjúsági központ is Budapesten. A kerületben található az Óbudai Egyetem is, sok középfokú és szakképzést adó iskola mellett. Ennek kapcsán izgalmas továbblépés a kerületben egy helyi állásbörze megvalósítása, ahol a helyben működő vállalatok (de akár az önkormányzat is) kereshetnek és toborozhatnak maguknak munkatársakat.

A kerületi szakképző iskolák számára érdekes a pályaorientációs nap vagy akár a szakmai nap, amely szintén a helyben működő vállalatok bevonásával valósul meg céglátogatással, kulisszák mögé betekintéssel, egy-egy szakma megismerésével. Ez reagál arra az igényre és hiányra, hogy sok esetben a szakképzett munkaerő hiánya az, ami sok cég számára nehézséget okoz. Az esemény hiánypótló jellege ebben ölt testet. Az önkormányzat mint hídszereplő jelenik meg.

- **A civil szervezeti partnerek összekötése fiatalokkal, közösségekkel**

Nonprofit oldalon segítségnyújtás a helyi civil (társadalmi, környezeti) ügyek aktív kommunikációja és az abban való partnerség. Az önkormányzat „híd" szerepköre itt is tetten érhető, hiszen segítséget tud nyújtani iskolások, iskolák számára a kötelező önkéntes munka helyi szintű megvalósításával kapcsolatban, akár azzal, hogy összeköti a potenciális partnereket. Fontos lehet az aktív, önkéntes órákat a kerületben tartani, és a helyi ügyekre fordítani, ami gazdasági előny is az önkormányzatnak. A fiatalok számára pedig motivációs lehetőség lehet jó ügyekbe, azok megvalósításába beszállni.

- **Szépkorúkártya**

Hasonlóan az Ifjúsági Kártyához, a kerületben élő nyugdíjasok, szépkorúak számára nyújt a kártya kedvezményeket, lehetőségeket helyi aktivitásokhoz, amelyeket a kerületben működő vállalatokkal partnerségben alakít ki az önkormányzat.

C) <u>Családosok, kismamák mindennapi életvitelének segítése, családbarát stratégiák kialakítása</u>

- **Játszótéri fogadóórák és Kerekező Sétanap kiegészítő családi programokkal**

A kismamák és a kerekesszékesek akadálymentesítési lehetőségeit szélesítheti a Kerekező Sétanap. Ez a program aktív sétára invitálja a járdák négykerekű járműveinek tulajdonosait a kerület egy-egy szegletének akadálymentesítési feladatai feltérképezése érdekében. A séta során vizsgálható, hogy milyen állapotban vannak a játszóterek, rendelkezésre állnak-e pelenkázó- vagy szoptatóhelyek stb. A hagyományos jelleggel megszervezhető eseményt kiegészítheti egy játszótéri fogadóóra, amelyet a kerület vezetői azért tartanak, hogy megismerjék az igényeket, szükségleteket, és válaszoljanak a felmerülő kérdésekre.

D) <u>A kulturális terek fejlesztése, újjáélesztése, a nemzetiségek, kisebbségek kulturális sokszínűségének támogatása</u>

- **Óbudai kulturális séták – A városi séták mintájára**

A már népszerű városi séták mintájára induljanak el a kerületi felfedező kulturális séták, amelyek során a helyi lakosok vagy akár a kerületbe látogatók

megismerhetik a helyi nevezetességeket. Ez történhet akár ismert, népszerű, a kerülethez kötődő személyiségek közreműködésével is, akik akár egy-egy nem ismert útvonal, utca, körzet megismerésére invitálják a közönséget. A programok célja új életet adni Óbuda-Békásmegyer kulturális örökségének.

E) <u>Egészséges életmód és a sporthoz való hozzáférés biztosítása</u>

- **Mozogj Óbuda! sportesemény**

Óbuda-Békásmegyer szervezzen kerületi sportágválasztót, amelynek célja, hogy a helyi klubok, egyesületek, kezdeményezések bemutassák és kipróbálhatóvá, elérhetővé tegyék az óbudai lakosok számára a különböző sportokat. A cél nemcsak az, hogy egy-egy napra sportoljon a kerület, hanem hogy a gyerekek, a fiatalok (de akár a felnőttek, idősek) számára lehetőséget adjon a különböző sportokat kipróbálni, és kedvet ébresszen a testmozgás iránt, összekösse őket a klubbal, egyesülettel stb.

- **Online sportlehetőségek Óbuda-Békásmegyeren**

A pandémiás időszakban nagyon felértékelődik minden pluszaktivitás, amely az egészségmegőrzés irányába mutat. A karanténhelyzetekben kevés a lehetőség külső helyszínen sportolni, mozogni, kikapcsolódni, így fontosak lettek az online szervezett, otthon végezhető mozgásformák. Ebben tud Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat szerepet vállalni úgy, ha biztosít ingyenesen elérhető online sportolási lehetőségeket, órákat a lakosok számára, amelyek civil együttműködővel, sportegyesület bevonásával megvalósíthatók.

F) <u>Egyéb cselekvési javaslatok a társadalmi prioritások gazdasági fenntarthatóságának megteremtésére</u>

- **Számítunk egymásnak – Önkéntességi programok vállalatok számára**

Nemcsak a társadalmi, de a gazdasági fenntarthatóság irányából is ható cselekvési javaslat: a kerületben működő vállalatok számára kínáljon az önkormányzat lehetőséget önkéntességi tevékenységekre. A cél az, hogy a helyi vállalat dolgozói helyben önkénteskedjenek, és olyan ügyet, feladatot válasszanak, amely a kerület jövőállóságának egyaránt fontos. (Ez lehet egy óvoda felújításában való részvétel, tudásátadás helyi szervezetnek, kerületben lévő terület megtisztítása stb.) Az önkormányzat hídszerepe itt is megjelenik, hiszen összekapcsolhatja az igényeket a kereslettel úgy, hogy az a kerület javát szolgálja.

- **A Közösségi Költségvetésből létrejövő fejlesztésekhez fenntarthatósági akciók kapcsolása**

Izgalmas lehet a Közösségi Költségvetésben megszavazott projektekhez egyéb fenntarthatósági, önkéntes akciók csatolása is. Pl. padfelújítás a városrészben, ehhez önkéntesek bevonása – akár lakossági, akár vállalati oldalról.

7 A Fenntarthatósági stratégia megvalósulásának elvárt hatásai

A Fenntarthatósági stratégia indikátorairól, mutatószámairól a fenti fejezetekben szól e dokumentum, azonban arról nem, hogy milyen elvárt hatásai lehetnek a Fenntarthatósági stratégia megvalósulásának a különböző célcsoportokban.

7.1 Az Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat és intézményrendszerére vonatkozó eredmények

Jövőállóbb gondolkodás és szemlélet
Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat és intézményrendszere várhatóan akár már öt éven belül is sokkal jövőállóbban fog gondolkozni a saját működéséről, kapacitásairól.

Csökkenő források, fenntarthatóbb finanszírozási rendszer
Várhatóan tovább csökkennek az önkormányzat költségvetési forrásai, de már létrejönnek azok az együttműködési pontok vállalatokkal, civil szervezetekkel, amelyek mentén akár forrásteremtés, akár költségmegosztás, költségátvállalás megjelenhet.

Hatékony struktúra
Az önkormányzat és intézményrendszereinek átvilágítása lehetővé teszi a szervezeti humánstruktúra végiggondolását. Valószínűsíthető, hogy hatékonyabban és jobban fogja tudni kihasználni erőforrásait a szervezet.

Európai uniós pályázatokon való indulás lehetősége
A Fenntarthatósági stratégia lehetőséget teremt uniós pályázati források elérésére, amelyek a következő pályázati ciklusban lesznek lehívhatóak. Már most látszik, hogy a fenntarthatóság kulcstémaként fog megjelenni ezekben.

Megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásának növekedése
A rehabilitációs járulék megspórolása mellett lehetősége nyílik az önkormányzatnak, hogy példát mutasson más intézményeknek abban, hogy nem csak vállalat képes az 5%-os foglalkoztatási küszöb elérésére.

Gondolkodói kör létrehozása
Várható, hogy a fenntarthatósági eszmerendszer égisze alatt összeáll egy olyan civil szervezetekből, vállalati döntéshozókból, szakemberekből, egyetemi oktatókból álló gondolkodói kör az önkormányzat égisze alatt, amely segítséget tud nyújtani a hosszú távú krízisek bejósolhatóságára vonatkozóan, akár azok megoldásában, enyhítésében is támogatni tudja az önkormányzat döntéshozóit.

A közösségi értékek előtérbe kerülése
Tekintettel arra, hogy a Fenntarthatósági stratégia partnerségben valósítható meg és folyamatosan erősíti a közösségi szempontokat és értékrendet, így várhatóan ennek az erőfeszítésnek lesz eredménye a kerületben.

7.2 A III. kerületben működő szervezetekre vonatkozó eredmények

7.2.1 For-profit szervezetek

Az önkormányzati imázs erősödése
A vállalati partnerekben változhat és erősödhet az önkormányzatról, annak működéséről alkotott kép a felelősségvállaló, a tudatos, értékek mentén vezérelt fenntartható önkormányzat irányába.

Stratégiai partnerségek
A vállalatok projektjeik és üzleti megoldásaik során partnerséget keresnek a kerülettel, az önkormányzattal, sőt a hosszú távú stratégiai partnerségek kialakításában lesznek érdekeltek.

A helyi értékek megőrzésére, helyi érdekek szolgálata
A kerületi vállalatok szívesen fektetnek be a helyi érdekeket és a helyieket szolgáló tevékenységekbe, ügyekbe. Lokálisan gondolkodnak.

Közepes és kisvállalati partnerségek
A kisvállalkozások előrelépnek abban, hogy miként tudnak a stratégiához, a közös kezdeményezéshez kapcsolódni a saját léptéküknek megfelelően.

7.2.2 Nonprofit szervezetek

Tudatosabban működő civil szervezetek
Az új típusú finanszírozási rendszer és önkormányzati segítség mentén újragondolt működésű, az önfenntartásukat üzletiesebb szemlélettel végző civil szervezetek működnek Óbuda-Békásmegyeren.

Több civil, vállalati, önkormányzati együttműködés
Várhatóan a partnerségi kapcsolódások mentén és az önkormányzat híd- és ösztönző szerepét erősítve több helyi civil-vállalati együttműködés valósul meg.

Nagyobb teret kapnak a helyi ügyek

Azzal, hogy kerületi szinten összefogáson alapulva erősödik a fenntarthatósági szempontrendszer iránti elköteleződés, várhatóan nagyobb hangsúlyt kapnak a lokális helyi civil ügyek is.

7.3 A III. kerület lakosságára vonatkozó elvárt eredmények

Tudatosabb, felelősségvállalóbb lakosság
2024-re aktív intézkedésekkel és jelenléttel már egy magasabb tudatossági szint érhető el lakossági oldalon is. A korai követők megjelenésével már elindulhat egy növekvő felelősségvállalással rendelkező csoport kialakulása. Számuk egyre nő.

Egymás iránti nagyobb empátia, odafigyelés, elfogadás
Társadalmi ügyek, irányok bemutatásával, a lakosság ezek kezelésébe való bevonásával jobban formálható. Várhatóan növekszik az egymásra való odafigyelés, az elfogadás szintje.

Saját megoldások sürgetése
Az egyéni felelősségvállalási szint növekszik, és elindul az a fajta gondolkodás, hogy az egyén felelőssége környezete változtatásáért tenni, azt formálni. Nem fogja más megoldani helyettünk.

A közösségi felelősségvállalási szint növekedése
Az egyéni felelősségvállalási szint emelkedésével és a közösségi célok megvalósításával várhatóan emelkedni fog a közösségi felelősségvállalási szint is a lakosság körében.

Felhalmozás csökkentése, tudatosabb vásárlók
A pazarlás csökkentésének aktív kommunikációjával és az ehhez kapacsolódó akciók szervezésével valószínűsíthető, hogy kis lépésben, de változni fog a vásárlói attitűd.

8 A Fenntarthatósági stratégia megvalósításának feltételrendszere

Az alábbi táblázatban, SWOT analízishez hasonlóan áll össze az a feltételrendszer, amely szükséges a Fenntarthatósági stratégia megvalósításához. A SWOT-szerű megközelítés azt teszi láthatóvá, hogy melyek azok a pontok, amelyek esetében még beavatkozás szükséges, és melyek azok, amelyek a lehetőséget és a megvalósíthatóságot hordozzák magukban.

Erősségek	**Nehézségek**
• A döntéshozók erős elköteleződése az önkormányzatnál és a kerületben megvalósuló fenntarthatósági tevékenységek iránt. • A kapcsolódó intézményrendszerek vezetőinek aktív bevonódása és elköteleződése a fenntarthatóság iránt. • Az önkormányzaton belül, szervezeti egységeként működő Fenntarthatósági, Ifjúsági, Civil és Nemzetiségi Osztály, amely jól tudja ösztönözni a megvalósulást a különböző szektorok szereplőit összefogva.	• Az önkormányzat belső kommunikációs rendszerének hiányosságai, amely az üzenetek eljuttatását nehezítik. • Az önkormányzat jelenlegi humánerőforrás-kihasználása változik a digitális megoldások megjelenésével, így a humánkapacitás megfelelő használata érdekében annak újragondolása szükségszerűvé válik. • A széttagolt intézményrendszer, az önkormányzaton és intézményrendszerein belül nehezíti a munkatársak elérését. • A Fenntarthatósági stratégia megvalósításának költségigénye van, amely hosszú távon megtérül, de most befektetést igényel.
Lehetőségek	**Veszélyek**
• A Fenntarthatósági stratégia megléte lehetőséget ad pályázati források bevonására. • A Fenntarthatósági stratégia megvalósulásának lépései lehetőséget teremtenek díjakra, elismerésekre történő pályázásra. • A Fővárosi Önkormányzat törekvése a fenntartható fejlődésre megerősítheti Óbuda-Békásmegyer fenntarthatósági céljait és segítheti a megvalósulásukat.	• Az állami apparátus döntései nagyban befolyásolják a kerület működését. • Csökkenő költségvetés, ami nehezítheti a megvalósulást. • Esetleges bekövetkező krízisek, pandémia nehezíti a lehetőségek megvalósítását és a Fenntarthatósági stratégia üzeneteinek eljuttatását a célcsoportokhoz, valamint bevonásukat a cselekvésbe.

9 A megvalósítás első lépései

Jelen Fenntarthatósági stratégia lényeges kiindulópontja az volt, hogy a megvalósításnak az önkormányzat és intézményrendszereiből, belülről kifelé haladva, spirálszerűen kell elindulnia. Ennek mentén és a fentebb részletezett analízis alapján az alábbi lépések meghatározása indokolt.

Javasolt intézkedések

1. Jelen stratégia elfogadását követően az önkormányzat vezetője, Óbuda-Békásmegyer polgármestere indítsa el a Fenntarthatósági stratégia széles körű megismertetését célzó folyamatot az önkormányzat és intézményrendszereinek körében. Segítse és ösztönözze annak beépülését az intézményrendszerek mindennapi gyakorlatába, később pedig az egész kerület működésébe. Ennek megvalósulását támogatja az, hogy az önkormányzat és intézményrendszereinek döntéshozói többségükben elkötelezettek a Fenntarthatósági stratégia megvalósítása iránt. Továbbá e folyamatot nagyban segíteni tudja a Fenntarthatósági, Ifjúsági, Civil, Nemzetiségi Osztály koordinációs, ösztönző, összekötő tevékenysége.
2. Az önkormányzat és intézményrendszereinek tagoltsága és megfelelő elérése, bevonása érdekében lényeges egy jól működő belső kommunikációs folyamat és eszközrendszer kialakítása, ami segíti jelen Fenntarthatósági stratégia céljainak és üzeneteinek adaptálását, megértését minden munkatárs számára.
3. Fontos, hogy készüljön egy, a jövő évre szóló akcióterv, amely nevesíti azokat a feladatokat, amelyek a stratégiában megfogalmazott célkitűzések eléréséhez hozzájárulnak.
4. Az akcióterv mentén készüljön részletes kommunikációs ütemterv is, amely segíti az üzenetek eljuttatását minden, e stratégiában megjelölt célcsoport felé. Itt fontos megvizsgálni a külső kommunikáció célcsoportjainak aspektusából azt is, hogy a jelen krízis, a pandémiás helyzet milyen lehetőségeket biztosít a hatékony kommunikációra a szervezet számára.
5. Tekintettel arra, hogy a Fenntarthatósági stratégia megvalósítása költségvonzattal jár, befektetést igényel, így a forrásteremtés érdekében javasolt a potenciális pályázati lehetőségek felkutatása, továbbá az akcióterv során azt megvizsgálni, hogy mely pontokon lehetséges vállalati, civil partnerségek kialakítása, együttműködők bevonása. Fontos vizsgálati szempont az is, hogy melyek azok a cselekvési pontok, amelyek megvalósítása nem jár plusz költségvonzattal, kizárólag az emberi erőforrások és a rendelkezésre álló források átcsoportosításával.
6. Az önkormányzat folytassa a megkezdett utat a kerületben működő civil és for-profit szereplőkkel való kapcsolatfelvétel, partnerség-kialakítás terén, hiszen hosszú távon így válhat tervezhetővé és jövőállóvá a cselekvési javaslatok sora.
7. Az önkormányzat találjon lehetőséget arra, hogy a Fővárosi Önkormányzat megfelelő osztályaival egyeztessen a kerület fenntarthatósági irányvonalairól, törekvéseiről és azokról a közös pontokról, amelyek rövid és hosszú távon mindkét fél számára segíthetik a sikeres működést.

10 MELLÉKLETEK

10.1 Idézetek, szemelvények

Az önkormányzat és kapcsolódó intézményrendszerei, vállalatok és nonprofit szervezetek vezetőivel, döntéshozóival készült interjúkból

„Már van társadalmi nyomás, ezért egy politikusnak kötelező foglalkozni a fenntarthatósággal!”

„Azt szeretném, hogy a gyermekeinknek is legyen múltja.”

„Ha van jó stratégia, akkor mi tudunk csatlakozni.”

„A legnagyobb eredményt a pazarlók szemléletformálása hozná.”

„Jó lenne papírmentes iroda.”

„Merjünk álmodni, merjünk koncepciózusan gondolkodni!”

„Érdemes zászlóvivőnek lenni, hiszen olyan lesz, amilyet te szeretnél.”

„A lakosság érezze a saját felelősségét a sorsa jobbra fordulásában.”

„Van egy fácska, amit évekig nézünk, és eszünkbe jut, hogy mi ültettük.”

„Tanuljunk egymástól, merjünk jó európai példákat átvenni!”

„Az önkormányzat felelőssége, hogy pozitív irányba befolyásolja az embereket.”

„Nem tudjuk itt, Óbudán megváltoztatni a világot, de a magunk részét hozzá kell tudnunk tenni!”

„Környezetileg élhetőbb világ, kevesebb beton, több zöld, felelős, tudatosan gondolkodó emberek.”

„Használjuk a civilek és a vállalatok eszközeit az állami és önkormányzati működésben.”

„Ha van valamid, amit te nem használsz, gyűjtsd össze, hátha valaki más tudja használni.”

„Ha kisgyerekek felé indultok, akkor szeretnék veletek tartani.”

„Nem kell tökéletesnek lenni, ha már jól akarja csinálni, az nagyon jó.”

„A trendet megfordítani nem lehet, csak tompítani.”

10.2 Felhasznált irodalomjegyzék

Helyi Esélyegyenlőségi Program Budapest Főváros III. kerület, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat, 2018-2023. https://obuda.hu/wp-content/uploads/2012/02/HEP.pdf

Óbuda-Békásmegyer Klímastratégia https://klima.obuda.hu/

Sustainable Energy and Climate Action Plan, 2020. (SECUP 2020)

Budapest Klímastratégiája, 2020 https://budapest.hu/Documents/klimastrategia/Bp_Klimastrategi%C3%A1ja_vegleges_KGY%20elfogadott.pdf

Az Óbudai Egyetem Fenntartható Fejlődési Stratégiája, 2012. https://www.uni-obuda.hu/files/az-obudai-egyetem-fenntarthato-fejlodesi-elvi-strategiaja.pdf

Integrált Településfejlesztési Stratégia Budapest, 2020 https://budapest.hu/Documents/ITS%20Integralt%20Varosfejlesztesi%20Strategia/BP_ITS_Strategia_Megalapozo.pdf

Települési stratégiai dokumentumok - Óbuda-Békásmegyer | III. stratégia, 2019. https://obvf.hu/2019/03/08/integralt-telepulesfejlesztesi-strategia-modositasa-bekasmegyeren/

Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció Felülvizsgálata, 2018. https://obuda.hu/wp-content/uploads/2013/01/Szoci%C3%A1lis-Szolg%C3%A1ltat%C3%A1stervez%C3%A9si-Koncepci%C3%B3-Fel%C3%BClvizsg%C3%A1lat_2018.pdf

Kerékpárosbarát Óbuda koncepció Vekop Javaslatok, 2016. https://obuda.hu/wp-content/uploads/2013/01/Kerekparosbarat_Obuda.pdf

KSH: Tájékoztatási adatbázis adatai http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/

KSH: 2016. évi mikrocenzus https://www.ksh.hu/mikrocenzus2016/

Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat https://nfsz.munka.hu/

Óbudai Szociális Szolgáltató Intézmény https://oszszi.hu/

Közösségi Költségvetés, 2020 https://obuda.hu/kozossegikoltsegvetes/